

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W TORUNIU

NADLEŚNICTWO DOBRZEJEWICE

**ANALIZA GOSPODARKI LEŚNEJ
ZA OKRES OBOWIĄZYWANIA
PLANU URZĄDZENIA LASU
01. 01. 2014 - 31. 12. 2023
W NADLEŚNICTWIE DOBRZEJEWICE**

Podpis Nadleśniczego

Zawały, 23 sierpnia 2023 r.

Spis treści

1. Stan posiadania	2
2. Użytkowanie lasu	3
2.1. Użytkowanie rębne.....	3
2.2. Użytkowanie przedrębne.....	9
2.2.1. Uzyskany wskaźnik intensywności poboru miąższności w cięciach pielęgnacyjnych.....	9
3. Hodowla lasu	10
3.2. Ocena upraw i młodników	15
3.2.1. Ocena upraw i młodników na do 10 lat na powierzchniach otwartych	15
3.2.2. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych	19
4. Wpływ wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu	21
5. Selekcja i nasiennictwo	25
6. Gospodarka szkółkarska	27
7. Użytkowanie uboczne	30
7.1. Plantacje choinkowe.....	30
8. Ochrona lasu	31
8.1. Szkodniki owadzie – powodowane szkody.....	31
8.2. Grzybowe czynniki szkodotwórcze	35
8.3. Inne czynniki szkodotwórcze	37
8.4. Szkody od zwierzyny	39
8.5. Szkody spowodowane przez czynniki abiotyczne i antropogeniczne.....	43
9. Ochrona przeciwpożarowa	45
10. Lasy niepaństwowe	49
11. Gospodarka łowiecka	49
12. Ochrona przyrody	59
12.1. Zabiegi ochronne w szczególnie cennych obiektach przyrodniczych	66
13. Edukacja i promocja	72
14. Turystyka	78
15. Lasy o zwiększonych funkcjach społecznych	80
16. Infrastruktura techniczna	81

W bieżącym opracowaniu przedstawiono analizę wykonania Planu Urządzenia Lasu sporządzonego na lata 2014-2023.

Analiza została sporządzona zgodnie z § 76 ust. 3 Instrukcji Urządzania Lasu cz. 1, zatwierdzonej Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego LP z dnia 21 listopada 2011 roku.

1. Stan posiadania

Powierzchnia ogólna gruntów Nadleśnictwa Dobrzejewice na początku okresu dla którego wykonano plan urządzenia lasu (2014-2023) wynosiła **20 900,78 ha**. Na dzień **31 grudnia 2022 roku**, powierzchnia ogólna wynosi **20 997,18 ha**.

W analizowanym okresie w stanie posiadania Nadleśnictwa Dobrzejewice miały miejsce następujące zmiany:

Tabela nr 1. Bilans zmian gruntowych w Nadleśnictwie Dobrzejewice w latach 2014-2022

L.p.	Powód/podstawa prawna zmiany	Przyrost	Ubytek
1.	Nabycie gruntów leśnych na podstawie art. 37 Ustawy o lasach	+79,7849 ha	
2.	Nabycie gruntów leśnych zgodnie z art. 37a ustawy o lasach	+ 3,0600 ha	
3.	Zamiana gruntów w trybie art. 38e ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach	+ 1,3950 ha	
4.	Grunty przejęte w trybie art. 36 i art. 74 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach	+ 18,1831 ha	
6.	Sprzedaż lokali w trybie art. 40a ustawy z dnia 28 września 1991 r.		- 0,9544 ha
8.	Sprzedaż nieruchomości i zwrot na podstawie wyroków sądowych		- 0,2727 ha
9.	Zwrot byłym właścicielom		- 0,2721 ha
10.	Wywłaszczenie w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r., o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych		- 3,7056 ha
11.	Regulacja stanu posiadania		- 0,8182 ha

W stosunku do gruntów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Dobrzejewice aktualnie nie toczą się postępowania sądowe dotyczące zwrotu byłym właścicielom majątku (roszczenia spadkobierców byłych właścicieli lasów, których majątki zostały znacjonalizowane).

Gruntów we współwłasnościach jest **0,6639 ha**.

2. Użytkowanie lasu

Etaty cięć w użytkowaniu rębnym i przedrębnym zawarte są w planie urządzania lasu na lata 2014 – 2023. Plan zatwierdził Minister Środowiska Decyzją z dnia 25.04.2014 r., Zn. Spr. DLP-I-611-24/17204/14/ŁP.

W minionym okresie w Nadleśnictwie pozyskano **912 078,00 m³** grubizny, czyli ustalony obligatoryjny maksymalny etat użytkowania głównego, wynoszący **912 079,00 m³** grubizny netto. Nadleśnictwo Dobrzejewice zrealizowało powyższe zadania w **100,00 %**.

Informacje szczegółowe o wielkościach planowanych i wykonanych w użytkowaniu rębnym i przedrębnym dla Nadleśnictwa i poszczególnych obrębów przedstawiono w tabelach IX (zgodnie z IUL) – Tabela nr 4.

2.1. Użytkowanie rębne

Etat powierzchniowy cięć rębnych Nadleśnictwo Dobrzejewice zrealizowano w **102%** w tym: w obrębie Dobrzejewice w 98%, w obrębie Wąkole w 104%. **Etat miąższościowy** użytków rębnych ogółem został wykonany w Nadleśnictwie w **93%**, w tym: w obrębie Dobrzejewice w **91%**, w obrębie Wąkole w **94%**. Udział użytków przygodnych w użytkowaniu rębnym wyniósł **2%**.

Niewielkie przekroczenie etatu powierzchniowego wynikało z cięć sanitarnych, które przeprowadzono na podstawie indywidualnych decyzji, podyktowanych stanem sanitarnym lasu (jemioła, kornik ostrozębny) oraz likwidowaniem szkód po wichurze. Największe szkody od wiatru i szkodników odnotowano w Obrębie Wąkole – stąd nierównomierne rozłożenie realizacji powierzchniowej użytkowania rębnego pomiędzy obrębami.

W Tabeli nr 4. wyodrębniono także kolumnę „**pozostałe - niezaliczone na poczet etatu powierzchniowego**” w której uwidoczniło miąższość grubizny zaewidencjonowana w ramach grup czynności: PRZEST, DRZEW, UPRZPOZ.

Dodatkowe zręby wraz z podaniem lokalizacji przedstawia Tabela nr 2.

Tabela nr 2. Zestawienie zrębów wykonanych z przyczyn sanitarnych w latach 2004 – 2023 na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice

Nr leśnictwa	Oddz. pododdz.	Wydziel.	Rodzaj rębni	Pow. manipulacyjna (ha)	Pow do odnow. (ha)	Rok wykonania
Obręb Dobrzejewice						
1	71 -d	00	IBK	0,34	0,34	2015
2	71 -g	00	IBK	0,27	0,27	2015

3	80	-j	00	IBK	0,38	0,38	2015
3	80	-l	01	IBK	0,54	0,54	2015
3	83	-g	00	IBK	0,40	0,40	2015
3	153	-c	00	IBK	2,22	2,22	2018
2	22	-c	02	IBK	0,76	0,76	2019
3	85	-b	00	IIIAS	1,59	0,26	2020
4	135	-i	01	IBS	0,40	0,40	2020
Razem					6,90	5,57	
Obręb Wąkole							
5	9	-j	00	IBS	1,85	1,85	2020
5	47	-b	00	IBS	0,32	0,32	2020
5	55	-j	00	IBS	0,84	0,84	2020
8	250	-b	00	IBK	0,30	0,30	2015
8	284	-o	00	IBK	0,30	0,30	2015
8	284	-p	01	IBK	0,50	0,50	2015
9	209	-n	00	IBK	0,15	0,15	2015
8	248	-k	01	IBK	0,40	0,40	2015
8	248	-k	01	IBK	0,85	0,85	2017
8	284	-p	01	IBK	0,58	0,58	2017
9	207	-f	00	IBK	1,50	1,50	2018
9	208	-c	01	IBK	0,41	0,41	2018
6	75A	-n	00	IBK	1,72	1,72	2019
6	75A	-o	01	IBK	0,52	0,52	2019
12	393	-a	00	IIIAUK	1,92	1,34	2019
12	417	-a	00	IIIAUK	5,83	3,40	2019
8	284	-n	00	IBS	0,50	0,50	2020
8	343	-h	00	IBS	0,25	0,25	2020
8	344	-l	00	IBS	0,40	0,40	2020
8	345	-g	00	IBS	0,50	0,50	2020
10	426	-c	00	IBS	2,20	2,20	2020
10	426	-j	00	IBS	0,36	0,36	2020
12	418	-a	00	IBS	0,20	0,20	2020
12	390	-f	01	IBS	0,28	0,28	2020
6	101	-g	01	IBS	0,76	0,76	2021
6	66	-b	01	IBS	7,85	7,85	2021
6	66	-c	01	IBS	1,64	1,64	2021
6	66	-f	01	IBS	6,13	6,13	2021
6	66	-f	02	IBS	5,59	5,59	2021
6	67	-d	01	IBS	0,59	0,59	2021
6	67	-f	01	IBS	0,22	0,22	2021
6	67	-k	01	IBS	0,44	0,44	2021
6	67	-l	01	IBS	2,30	2,30	2021
6	79	-d	03	IBS	0,62	0,62	2021
6	79	-f	03	IBS	1,17	1,17	2021
6	80	-g	01	IBS	1,14	1,14	2021
6	97	-c	03	IBS	0,91	0,91	2021

6	98 -a	03	IBS	0,47	0,47	2021
6	98 -c	04	IBS	2,03	2,03	2021
7	179 -a	01	IBS	0,35	0,35	2021
7	179 -b	01	IBS	0,75	0,75	2021
7	179 -c	01	IBS	0,12	0,12	2021
11	290 -a	01	IBS	0,52	0,52	2021
11	331 -g	01	IBS	0,51	0,51	2021
12	385 -i	00	IBS	8,41	0,84	2021
11	381A -w	01	IBS	1,48	1,48	2022
Razem				66,68	56,10	
Ogółem				73,58	61,67	

Niektóre z projektowanych zrębów zostały wstrzymane - w szczególności po roku 2020, czyli po wystąpieniu największych szkód powierzchniowych powstałych w wyniku szkód abiotycznych i biotycznych. Zręby wstrzymane wraz z podaniem lokalizacji przedstawia Tabela nr 3.

Powodem wstrzymania 21,37 ha zrębów w mijającym 10-leciu (1% z projektowanych) były względy przyrodnicze, takie jak: ochrona gniazdowania bielika, hydrogeniczność, otulina użytku ekologicznego, utrzymanie ciekawego zróżnicowania gatunkowego (wiązy w wydz. 427 -f).

Tabela nr 3. Zestawienie zrębów wstrzymanych w latach 2004 – 2023

Nr leśnictwa	Oddz. pododdz.	Wydziel.	Rodzaj rębni	Pow. manipulacyjna [ha]
02	62-k	00	IB	1,8
02	63-w	99	IB	0,13
03	83-b	01	IB	0,38
03	84-j	01	IB	0,43
03	86-d	99	IB	1,86
03	103-f	01	IB	0,11
03	104-b	00	IB	0,4
03	153A-g	00	IIIA	2,83
04	111-g	99	IB	2,97
04	111-g	01	IB	2,15
04	139-g	00	IB	0,6
04	161-a	00	IB	0,64
04	161-b	00	IB	0,61
04	161-c	00	IB	1,76
07	171-c	99	IB	0,51
08	215-f	98	IB	1,78
10	363-f	00	IB	1,56
10	427-f	00	IIB	0,85
Razem				21,37

Tabela nr 4. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i poszczególnych lat w porównaniu do etatów dla Nadleśnictwa Dobrzejewice (wg IUL - Tabela IX)

Rok kalendarzowy	Użytki											
	rębne					przedrębne						ogółem
	ha	m ³	pozostałe - niezaliczone na poczet etatu powierzchniowego	przygodne* m ³	razem m ³	czyszczenia		trzebieże		przygodne	razem	
						ha	m ³	ha	m ³			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
wykonanie za ubiegły okres według lat												
2014	190,13	43387	58	448	43893	100,80	148	1827,6	46693	4888	51729	95 622
2015	203,54	42859	64	3040	45963	90,41	271	1223,44	33740	10632	44643	90 605
2016	222,88	47140	130	683	47953	67,05	184	1374,63	34814	7925	42922	90 876
2017	214,36	45018	245	830	46093	83,95	191	1501,07	34897	6529	41617	87 710
2018	176,40	35471	123	1001	36595	137,77	282	1636,84	40209	5705	46196	82 791
2019	177,46	39176	692	1373	41241	121,54	207	1381,31	33304	6532	40043	81 284
2020	242,39	53323	79	626	54028	61,14	75	1645,19	40431	5961	46467	100 494
2021	243,66	50450	132	1161	51743	49,02	373	1247,39	32405	23877	56655	108 398
2022	221,23	45095	36	1116	46247	44,03	110	886,75	21237	27916	49263	95 511
2023**	146,24	28601	30		28631	16,18	51	1822,22	44048	6057	50156	78 787
Razem	2038,29	430520	1589	10278	442387	771,89	1892	14546,44	361778	106022	469691	912078
Etat za okres ubiegły	1999,77	475725			475725	744,13	1110	14302,57	435244		436354	912079
% wykonania	102%	90%			93%	104%	170%	102%	83%		108%	100%

* w tym CSS; ** - plan na 2023 r.

Tabela nr 4. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i poszczególnych lat w porównaniu do etatów dla Obrębu Dobrzejewice (wg IUL - Tabela IX)

Rok kalendarzowy	Użytki											
	rębne					przedrębne						ogółem
	ha	m ³	pozostałe - niezaliczone na poczet etatu powierzchniowego m ³	przygodne* m ³	razem m ³	czyszczenia		trzebieże		przygodne	razem	
						ha	m ³	ha	m ³			m ³
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
wykonanie za ubiegły okres według lat												
2014	57,39	14466	58	84	14608	35,62	70	590,5	13305	2475	15850	30 458
2015	67,09	15617	30	1468	17115	33,91	87	412,58	9585	3578	13250	30 365
2016	56,91	12651	121	68	12840	17,74	55	513,9	11449	3733	15237	28 077
2017	75,85	14974	45	230	15249	12,04	31	442,36	8678	2541	11249	26 499
2018	56,46	11676	108	415	12199	43,90	167	500,51	10392	1604	12163	24 362
2019	50,00	11925	284	256	12465	28,35	49	407,38	7845	1729	9622	22 087
2020	66,37	16617	25	177	16820	23,54	36	546,4	12663	2582	15281	32 101
2021	58,05	11206	117	52	11375	17,43	54	465,35	10462	2515	13031	24 406
2022	72,77	14280	0	190	14470	17,99	74	309,07	6693	5073	11839	26 309
2023**	39,32	7935	0		7935	5,71	27	694,52	15846	1750	17623	25 558
Razem	600,21	131347	788	2940	135076	236,23	650	4882,57	106918	27580	135145	270222
Etat za okres ubiegły	619,60	148250			148250	236,69	412	4799,66	145642		146054	294304
% wykonania	97%	89%			91%	100%	158%	102%	73%		93%	92%

* w tym CSS; ** - plan na 2023 r.

Tabela nr 4. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i poszczególnych lat w porównaniu do etatów dla Obrębu Wąkole (wg IUL - Tabela IX)

Rok kalendarzowy	Użytki											
	rębne					przedrębne						ogółem
	ha	m ³	pozostałe - niezaliczone na poczet etatu powierzchniowego	przygodne* m ³	razem m ³	czyszczenia		trzebieże		przygodne	razem	
			m ³			ha	m ³	ha	m ³	m ³		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
wykonanie za ubiegły okres według lat												
2014	132,74	28921	0	365	29285	65,18	78	1237,10	33388	2413	35879	65 164
2015	136,45	27242	34	1572	28847	56,50	184	810,86	24155	7054	31393	60 240
2016	165,97	34489	9	615	35113	49,31	129	860,73	23365	4192	27685	62 799
2017	138,51	30044	200	600	30844	71,91	160	1058,71	26220	3988	30367	61 211
2018	119,94	23795	15	586	24396	93,87	115	1136,33	29817	4101	34033	58 429
2019	127,46	27251	408	1117	28777	93,19	158	973,93	25459	4803	30421	59 197
2020	176,02	36704	55	449	37208	37,60	38	1098,79	27768	3379	31185	68 393
2021	185,61	39245	14	1109	40368	31,59	319	782,04	21943	21362	43624	83 992
2022	148,46	30816	36	925	31777	26,04	36	577,68	14544	22844	37424	69 201
2023**	106,92	20666	30		20696	10,47	24	1117,23	28202	4307	32533	53 229
Razem	1438,08	299173	801	7338	307311	535,66	1241	9653,4	254861	78443	334544	641855
Etat za okres ubiegły	1380,17	327475			327475	507,44	698	9502,91	289602		290300	617775
% wykonania	104%	91%			94%	106%	178%	102%	88%		115%	104%

* w tym CSS; ** - plan na 2023 r.

2.2. Użytkowanie przedrębne

Miąższościowy etat użytków przedrębnych wykonano w wysokości **108%** w tym: w obrębie Dobrzejewice w **93%**, w obrębie Wąkole w **115%**. Realizacja etatu miąższościowego użytkowania przedrębnego związana jest z nieco wyższą intensywnością cięć, wykonywaną zgodnie z potrzebami hodowlanymi drzewostanów w analizowanym dziesięcioleciu (**uzyskano 31 m³/ha przy zaplanowanym poborze 29 m³/ha**) - Tabela nr 5. oraz wysokim wykonaniem użytków przygodnych w tym rodzaju cięć.

Użytki przygodne przedrębne w omawianym dziesięcioleciu osiągnęły wartość 106 022 m³ czyli prawie ¼ etatu cięć przedrębnych (23% Nadleśnictwo Dobrzejewice: 6% Obręb Dobrzejewice, 17% Obręb Wąkole), z czego połowa przypada na lata 2021 -2022 (usuwanie skutków wichury). Dużego znaczenia nabiera miąższość z pozyskania drzew niebezpiecznych na granicy z zabudowaniami, drogami, własnościami obcymi oraz na terenach leśnych w miejscach udostępnionych do przebywania ludzi.

Etat powierzchniowy zabiegów pielęgnacyjnych lasu został wykonany: w czyszczeniach późnych z masą w **104%**, w trzebieżach w **102%**.

W związku z Decyzją Ministra Środowiska, która zawiera jedną liczbę określającą maksymalny rozmiar użytków głównych, obowiązuje **kompensacja** użytków rębnych i przedrębnych. Planowanowana wielkość użytkowania przedrębnego ma charakter orientacyjny. Niewielkie zwiększenie użytkowania przedrębnego, było możliwe dzięki niezrealizowaniu pod względem miąższościowym użytkowania rębego.

2.2.1. Uzyskany wskaźnik intensywności poboru miąższości w cięciach pielęgnacyjnych

Tabela nr 5. **Wskaźnik trzebieżowy w zabiegach pielęgnacyjnych w latach 2014-2023**

Intensywność zabiegów pielęgnacyjnych w m ³ /ha (plan/wykonanie)			
	CP	TW	TP
Obręb Dobrzejewice		29/26	
Obręb Wąkole		29/33	
Nadleśnictwo		29/31	

3. Hodowla lasu

3.1. Porównanie wykonania zadań w zakresie hodowli lasu

Rozmiar wykonanych prac odnowieniowych, zalesieniowych i pielęgnacyjnych przedstawiono w **Tabeli nr 6.**, sporządzonej wg wzoru tabeli nr X z IUL, wykonanej dla obrębów oraz ogółem dla nadleśnictwa.

Tabela nr 6. Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami - Nadleśnictwo Dobrzejewice (wg IUL – tabela X)

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszyciów	Pielęgnowanie		Melioracje	
	otwarte		pod osłoną					upraw	młocników	agrotechniczne	wodne
	plazowiny, haizny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przersedzeń						
	powierzchnia zredukowana - ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13
wykonanie za ubiegły okres według lat											
2014	137,45	2,66	4,58	8,5	0,76	14,84		41,18	151,73	273,44	4,98
2015	147,46		28,27	45,2	0,87	19,83		73,7	218,47	336,19	0,7
2016	187,10		14,77	56,82	1,58	15,52	6,01	59,69	158,77	138,28	
2017	173,94		11,22	66,21	1,81	16,45	1,44	86,65	283,76	281,37	
2018	181,73	3,37	11,1	50,72	0,12	17,75	2,23	182,71	417,96	426,83	20,74
2019	137,84		19,02		0,32	7,49		77,94	318,5	370,25	0,37
2020	130,08		3,11	29,59			11,65	131,41	189,25	336,29	
2021	183,55		16,4	12,89	0,76	10,49		167,96	275,86	108,25	
2022	188,34		16,66	7,76	1,3	13,54		173,19	243,16	318,72	
2023	204,92		9,0	50,94	1,68	12,51		106,61	318,33	284,1	
Razem	1 672,41	6,03	134,1	328,63	9,2	140,07	9,68	1101,04	2575,79	2873,72	26,79
Orientacyjnie zadania za ubiegły okres	1561,45		130,99	286,57	1,67	255,57	41,61	1021,82	2269,45	1980,68	
% wykonania	107%		102%	115%	551%	55%	23%	108%	113%	145%	

Tabela nr 6. Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami - Obręb Dobrzejewice (wg IUL – tabela X)

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszyców	Pielęgnowanie		Melioracje	
	otwarte		pod osłoną					upraw	młocników	agrotechniczne	wodne
	plazowiny, haizny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przerzedzeń						
	powierzchnia zredukowana - ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13
wykonanie za ubiegły okres według lat											
2014	32,09			8,5		1,19		0,41	52,64	75,34	4,18
2015	25,75		14,84	26,69	0,45	0,92		9,37	71,3	111,3	0,3
2016	41,14		3,52	3,73	0,1	4,82		22,23	27,69	52,2	
2017	54,17		3,27	13,81	1,32	5,05	1	28,77	41,17	97,12	
2018	66,57	0,59	2,31	30,41	0,12	2,74	2,23	42,12	100,55	108,97	0,1
2019	38,07		8,92			2,8		32,92	88,42	118,11	
2020	44,05		0,5	19,39		2,88		28,52	78,9	115,6	
2021	55,92		2,13	8,51		0,46		21,06	67,16	23,45	
2022	52,86		3,83	7,76		4,8		25,23	69,47	90,95	
2023	52,71		2,65	20,54		0,63		21,0	66,79	85,52	
Razem	463,33	0,59	41,97	139,34	1,99	26,29	3,23	231,63	664,09	878,56	4,58
Orientacyjnie zadania za ubiegły okres	434,23		44,34	132,08	0,97	72,11	12,34	221,52	609,38	611,62	
% wykonania	107%		95%	105%	205%	36%	26%	105%	109%	144%	

Tabela nr 6. Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami - Obręb Wąkole (wg IUL – tabela X)

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	Pielęgnowanie		Melioracje	
	otwarte		pod osłoną					upraw	młoczników	agrotechniczne	wodne
	plazowiny, halizny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przersedzeń						
	powierzchnia zredukowana - ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13
wykonanie za ubiegły okres według lat											
2014	105,36	2,66	4,58		0,76	13,65		40,77	99,09	198,1	0,8
2015	121,71		13,43	18,51	0,42	18,91		64,33	147,17	224,89	0,4
2016	145,96		11,25	53,09	1,48	10,7	6,01	37,46	131,08	86,08	
2017	119,77		7,95	52,4	0,49	11,4	0,44	57,88	242,59	184,25	
2018	115,16	2,78	8,79	20,31		15,01		140,59	317,41	317,86	20,64
2019	99,77		10,1		0,32	4,69		45,02	230,08	252,14	0,37
2020	86,03		2,61	10,2		8,77		102,89	110,35	220,69	
2021	127,63		14,27	4,38	0,76	10,03		146,9	208,7	84,8	
2022	135,48		12,83		1,3	8,74		147,96	173,69	227,77	
2023	152,21		6,35	30,4	1,68	11,88		85,61	251,54	198,58	
Razem	1 209,08	5,44	92,16	189,29	7,21	113,78	6,45	869,41	1911,7	1995,16	22,21
Orientacyjnie zadania za ubiegły okres	1127,22		86,65	154,49	0,7	183,46	29,27	800,3	1660,07	1369,06	
% wykonania	107%		106%	123%	1030%	62%	22%	109%	115%	146%	

W latach 2014-2023 wykonano **107,11% (1 672,41 ha)** odnowień płazowin, halizn, zrębów na powierzchni otwartej, na które składają się operatowe powierzchnie odnowień halizn, płazowin i zrębów (przy czym nie było halizn i płazowin), powierzchnie po zrębach planowanych oraz powierzchnie po zrębach sanitarnych i pożarach.

W minionym dziesięcioleciu wykonano **6,03 ha** zalesień. Regulowano tym samym granice polno-leśne oraz zagospodarowano w ten sposób grunty, które przestały być użytkowane rolniczo.

Powierzchnia zrealizowanych odnowień po rębniach złożonych wynosi **134,10 ha** co stanowi **102,40%** powierzchni planu. Powierzchnie te stanowią wykonane zręby planowane oraz zręby sanitarne.

Podsadzenia produkcyjne wykonano w **114,68%** tj. **328,63 ha** przy planowanym rozmiarze wynoszącym **286,57 ha**.

Dolesienia luk i przerzedzeń przy rozmiarze planowanym **1,67 ha**, zrealizowano w **550,90%**, które wykonano zgodnie z potrzebami drzewostanów.

Poprawki i uzupełnienia na plan ogólny **255,57 ha**, wykonano **140,07 ha**, co stanowi **54,81%**. Powierzchniowe zestawienie wykonania poprawek do odnowień i zalesień wynosi **6,51%**. Na ilość wykonanych poprawek wpływ miały czynniki takie jak, prawidłowo założone uprawy, zmiana terminu odnowień z wiosny na jesień, bardzo dobra jakość sadzonki, odpowiednie zabezpieczenie upraw przed zwierzyną, terminowa i dobrze wykonana pielęgnacja upraw. Poprawki zapisane we wskazówkach na uprawach istniejących wykonano w **100%**.

Wprowadzenie podszytów zrealizowano na poziomie **23,26%** decydując się na wykonanie większej ilości podsadzeń produkcyjnych.

Pielęgnowania upraw (CW) wykonano w **107,75%**, czyli na planowane **1 021,82 ha** wykonano **1 101,04 ha**.

Pielęgnowanie młodników (CP) wykonano w **113,50%**, na planowane **2 269,45 ha** wykonano **2 575,79 ha**.

Potrzeby wykonania zabiegów w zakresie pielęgnacji upraw i młodników w nadleśnictwie były większe od planowanych.

Melioracje agrotechniczne wykonywano na wszystkich wyciętych zrębach w formie przygotowania powierzchni do wycinki oraz porządkowania powierzchni z pozostałości pozrębowych, a także pod przygotowanie powierzchni pod podsadzenia. Na powierzchniach gdzie stwierdzono płatowe występowanie trzcinnika, czeremchy amerykańskiej lub innych ekspansywnych chwastów, zastosowano zwalczanie chemiczne.

Wykonania melioracji wodnych to głównie czyszczenie rowów i istniejących zbiorników wynikające z bieżących potrzeb.

W miarę możliwości wykorzystywano naturalne siły przyrody w odnawianiu lasu poprzez inicjowanie i propagowanie odnowień naturalnych. Pomimo dużego odsetka siedlisk ubogich i walki z ekspansywną czeremchą, wielkość uznanych **odnowień naturalnych** wyniosła **1,45 ha**.

3.2. Ocena upraw i młodników

3.2.1. Ocena upraw i młodników na do 10 lat na powierzchniach otwartych

Tabela nr 7. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych w Nadleśnictwie Dobrzejewice (Tabela nr XI według IUL)

Nadleśnictwo Dobrzejewice (12-05)

Typ siedliskowy lasu(TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat									Uprawy przypadłe	Razem
		zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym				
		przy zadrzewieniu										
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5		
1	2	powierzchnia - ha										13
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
BŚW		961,88			0,01							961,89
BMŚW		446,11	0,93		1,82							448,86
BMW		13,75										13,75
LMŚW		17,63			3,85			0,56				22,04
LMW		4,18			10,60			0,86				15,64
LW		1,75			1,61							3,36
OL		8,41	6,37									14,78
OLJ		2,35										2,35
Ogółem		1456,06	7,30		17,89			1,42				1482,67

Tabela nr 7. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych w Obrębie Dobrzejewice (Tabela nr XI według IUL)

Nadleśnictwo Dobrzejewice, Obręb DOBRZEJEWICE (12-05-1)

Typ siedliskowy lasu(TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat										Uprawy przypadłe	Razem
		zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym					
		przy zadrzewieniu											
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	0,4 i mniej		
powierzchnia - ha													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
BŚW		241,60										241,60	
BMŚW		171,66										171,66	
BMW		2,05										2,05	
LMŚW		7,81			2,26							10,07	
LMW								0,86				0,86	
OL			0,27									0,27	
Ogółem		423,12	0,27		2,26			0,86				426,51	

Tabela nr 7. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych w Obrębie Wąkole (Tabela nr XI według IUL)

Nadleśnictwo Dobrzejewice, Obręb WAKOLE (12-05-2)

Typ siedliskowy lasu(TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat									Uprawy przepadłe	Razem
		zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym				
		przy zadrzewieniu										
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5		
powierzchnia - ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
BŚW		720,28			0,01							720,29
BMŚW		274,45	0,93		1,82							277,20
BMW		11,70										11,70
LMŚW		9,82			1,59			0,56				11,97
LMW		4,18			10,60							14,78
LW		1,75			1,61							3,36
OL		8,41	6,10									14,51
OLJ		2,35										2,35
Ogółem		1032,94	7,03		15,63			0,56				1056,16

3.2.2. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Tabela nr 8. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych w Nadleśnictwie Dobrzejewice (Tabela nr XII według IUL)

Nadleśnictwo Dobrzejewice (12-05)

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
1	2	3	4	5	6	7
KO	BMŚW		DB.B	18,11	30,0	11
	BMŚW		DB.S	54,05	30,9	11
	BMŚW		SO	8,91	30,0	22
	BMW		DB.B	2,90	30,0	11
	BMW		DB.S	4,21	30,0	11
	LMŚW		DB.B	1,44	40,0	12
	LMŚW		DB.S	56,72	36,7	11
	LMW		DB.B	2,32	40,0	12
	LMW		DB.S	23,77	39,4	11
	LŚW		DB.S	21,72	32,7	11
	LW		DB.S	1,28	40,0	11
	LW		OL	1,58	40,0	12
	OL		DB.S	4,75	40,0	11
	Razem				201,76	34,1
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW		DB.S	10,87	46,0	11
	BMŚW		SO	3,55	90,0	11
	BŚW		SO	1,79	100,0	11
	LMŚW		DB	13,85	90,0	22
	LMŚW		DB.B	5,42	90,0	11
	LMŚW		DB.S	13,58	71,0	12
	LMŚW		MD	6,87	100,0	11
	LMŚW		SO	32,68	99,2	11
	LMW		DB	5,72	94,5	22
	LŚW		DB	5,96	90,0	21
	LŚW		DB.S	11,43	100,0	11
	LŚW		MD	5,11	90,0	12
	LŚW		SO	3,55	90,0	12
	LW		OL	2,13	100,0	13
OLJ		OL	3,79	100,0	11	
Razem				126,30	88,8	11
Ogółem				328,06	55,2	11

Tabela nr 8. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych w Obrębie Dobrzejewice (Tabela nr XII według IUL)

Nadleśnictwo Dobrzejewice, Obręb DOBRZEJEWICE (12-05-1)

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
1	2	3	4	5	6	7
KO	BMŚW		DB.B	12,90	30,0	11
	BMŚW		DB.S	17,33	31,4	11
	BMW		DB.B	2,90	30,0	11
	LMŚW		DB.S	22,08	37,7	11
	LMW		DB.S	6,02	37,7	12
	LŚW		DB.S	6,94	32,1	11
Razem				68,17	33,7	11
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW		DB.S	8,80	33,3	11
	BMŚW		SO	3,55	90,0	11
	BŚW		SO	1,79	100,0	11
	LMŚW		DB.S	2,61	90,0	22
	LMŚW		SO	11,02	100,0	11
	LŚW		DB.S	11,43	100,0	11
Razem				39,20	83,5	11
Ogółem				107,37	51,9	11

Tabela nr 8. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych w Obrębie Wąkole (Tabela nr XII według IUL)

Nadleśnictwo Dobrzejewice, Obręb WAKOLE (12-05-2)

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
1	2	3	4	5	6	7
KO	BMŚW		DB.B	5,21	30,0	11
	BMŚW		DB.S	36,72	30,7	11
	BMŚW		SO	8,91	30,0	22
	BMW		DB.S	4,21	30,0	11
	LMŚW		DB.B	1,44	40,0	12
	LMŚW		DB.S	34,64	36,0	11
	LMW		DB.B	2,32	40,0	12
	LMW		DB.S	17,75	40,0	11
	LŚW		DB.S	14,78	33,0	11
	LW		DB.S	1,28	40,0	11
	LW		OL	1,58	40,0	12
	OL		DB.S	4,75	40,0	11
	Razem				133,59	34,3
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW		DB.S	2,07	100,0	12
	LMŚW		DB	13,85	90,0	22
	LMŚW		DB.B	5,42	90,0	11
	LMŚW		DB.S	10,97	66,5	11
	LMŚW		MD	6,87	100,0	11
	LMŚW		SO	21,66	98,8	11
	LMW		DB	5,72	94,5	22
	LŚW		DB	5,96	90,0	21
	LŚW		MD	5,11	90,0	12
	LŚW		SO	3,55	90,0	12
	LW		OL	2,13	100,0	13
	OLJ		OL	3,79	100,0	11
Razem				87,10	91,2	11
Ogółem				220,69	56,8	11

4. Wpływ wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu

Wpływ wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu można określić między innymi poprzez pozytywną ocenę zgodności składu gatunkowego upraw z siedliskiem, ich jakości (Tabela nr XI i XII wg IUL), zwiększenie zasobności drzewostanów (Tabela nr XIII wg IUL), ilości wykonywanych poprawek (Tabela nr X wg IUL) oraz dobrą ocenę stanu sanitarnego lasu (Dział Ochrony Lasu). Najistotniejszą zmianą w porównaniu ze stanem poprzednim jest wzrost przeciętnej zasobności na 1 ha o 6%, co wynika przede wszystkim z naturalnego przyrostu miąższości

drzewostanów. Odnotowano także zmianę ogólnych zasobów (nastąpił wzrost o 7%) oraz niewielki wzrost przeciętnego wieku w nadleśnictwie, który obecnie wynosi 54 lata.

Tabela nr 9. Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dobrzejewice (Tabela XIII)

NADLEŚNICTWO DOBRZEJEWICE									
Lp.	Wyszczególnienie	Jedn.	Stan na:						
			01.10. 1962-63	01.01. 1971-72	01.01. 1982	01.01. 1994	01.01. 2004	01.01. 2014	01.01. 2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	16507	16814	18425	18945	19199	19455	19652
2.	Zasoby miąższości	tys. m ³	1169	1553	2312	2711	3420	3933	4218
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku IIa	m ³	38	50	50	65	82	101	125
	IIb	m ³	92	88	127	121	145	172	189
	IIIa	m ³	125	136	163	159	192	221	230
	IIIb	m ³	157	172	193	179	221	238	259
	IVa	m ³	171	189	219	203	227	267	276
	IVb	m ³	168	201	237	217	257	277	303
	Va	m ³	194	222	251	246	278	293	308
	Vb	m ³	210	216	251	249	298	335	323
	VI	m ³	235	224	245	269	283	337	349
	VII i st.	m ³	-	452	301	236	259	330	340
	KO	m ³	-	-	-	335	207	292	228
	KDO	m ³	-	-	-	-	-	-	292
	BP	m ³	-	-	-	-	-	-	-
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zalesionej i niezalesionej)	m ³	71	92	126	143	178	202	215
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	32	38	43	48	51	53	54
6.	Spodziewany bieżący przyrost roczny drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m ³	-	-	-	5,37	5,87	5,73	5,98
7.	Spodziewany bieżący przyrost roczny drzewostanów na 1 ha - zredukowany	m ³	-	-	-	3,86	4,25	-	-
8.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	bd	0,82	0,84	1,00	1,55	2,43	2,81
9.	Przeciętna miąższość użytków przed-rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	bd	0,73	1,11	1,72	1,80	2,31	2,99
10.	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³	-	3,65	5,35	4,42	6,85	7,14	7,32

Tabela nr 9. Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu dla Obręb Dobrzejewice (Tabela XIII)

OBRĘB DOBRZEJEWICE									
Lp.	Wyszczególnienie	Jedn.	Stan na:						
			01.10. 1962	01.01. 1971	01.01. 1982	01.01. 1994	01.01. 2004	01.01. 2014	01.01. 2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	7306	7707	5830	6116	6168	6203	6244
2.	Zasoby miąższości	tys. m ³	546	713	623	791	1025	1257	1353
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku IIa	m ³	38	49	44	59	79	93	136
	IIb	m ³	101	88	110	115	136	173	167
	IIIa	m ³	132	144	142	148	178	228	223
	IIIb	m ³	172	170	194	172	191	227	247
	IVa	m ³	185	200	220	205	234	243	268
	IVb	m ³	190	203	268	226	249	270	293
	Va	m ³	224	203	252	260	295	303	309
	Vb	m ³	221	158	240	243	328	363	317
	VI	m ³	250	248	-	260	255	358	367
	VII i st.	m ³	-	452	-	-	261	315	283
	KO	m ³	-	-	-	-	218	304	252
	KDO	m ³	-	-	-	-	-	-	237
	BP	m ³	-	-	-	-	-	-	-
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zalesionej i niezalesionej)	m ³	75	93	107	129	166	203	217
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	31	37	39	44	48	53	56
6.	Spodziewany bieżący przyrost roczny drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m ³	-	-	-	5,43	5,76	5,82	5,95
7.	Spodziewany bieżący przyrost roczny drzewostanów na 1 ha - zredukowany	m ³	-	-	-	3,96	4,21	-	-
8.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	bd	0,57	bd	0,84	1,29	2,11	2,70
9.	Przeciętna miąższość użytków przed-rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	bd	0,89	bd	1,50	1,80	2,37	2,71
10.	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³	-	2,06	bd	4,54	6,79	8,18	6,99

Tabela nr 9. Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu dla Obręb Wąkole (Tabela XIII)

OBRĘB WĄKOLE									
Lp.	Wyszczególnienie	Jedn.	Stan na:						
			01.10. 1963	01.01. 1972	01.01. 1982	01.01. 1994	01.01. 2004	01.01. 2014	01.01. 2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	9201	9107	12595	12829	13030	13251	13408
2.	Zasoby miąższości	tys. m ³	623	840	1689	1920	2395	2676	2865
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku IIa	m ³	38	50	53	69	84	105	121
	IIb	m ³	79	88	135	124	151	171	201
	IIIa	m ³	117	125	165	164	200	217	234
	IIIb	m ³	146	174	196	181	235	244	266
	IVa	m ³	160	181	218	202	224	278	281
	IVb	m ³	161	199	238	214	261	279	307
	Va	m ³	190	226	242	240	272	288	307
	Vb	m ³	203	218	252	251	284	326	325
	VI	m ³	167	197	270	271	287	328	342
	VII i st.	m ³	-	-	-	236	259	332	344
	KO	m ³	-	-	-	335	204	287	215
	KDO	m ³	-	-	-	-	-	-	339
	BP	m ³	-	-	-	-	-	-	-
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zalesionej i niezalesionej)	m ³	68	92	134	150	184	202	214
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	32	39	45	50	53	53	54
6.	Spodziewany bieżący przyrost roczny drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m ³	-	-	-	5,34	5,93	5,69	5,96
7.	Spodziewany bieżący przyrost roczny drzewostanów na 1 ha - zredukowany	m ³	-	-	-	3,82	4,26	-	-
8.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	bd	1,04	bd	1,08	1,68	2,58	2,86
9.	Przeciętna miąższość użytków przed-rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	bd	0,59	bd	1,82	1,79	2,28	3,12
10.	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³	bd	2,33	bd	4,50	6,87	6,66	7,48

5. Selekcja i nasiennictwo

Działania z zakresu nasiennictwa i selekcji Nadleśnictwo Dobrzejewice realizowało zgodnie z Ustawą z dnia 7 kwietnia 2001 roku o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. 2001 Nr 73 poz. 761) oraz Zarządzeniem nr 29 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 marca 2013 roku w sprawie ochrony leśnych zasobów genowych na potrzeby nasiennictwa i hodowli drzew leśnych (Znak sp. ZH-7132-7/2013).

Baza nasienna Nadleśnictwa położona jest w zasięgu **355** regionu nasiennego.

Zgodnie z ustawą o Leśnym Materiale Rozmnożeniowym z dnia 7 czerwca 2001 r., Nadleśnictwo Dobrzejewice jest wpisane do Krajowego Rejestru Dostawców Leśnego Materiału Rozmnożeniowego pod numerem RD/0440/05.

Drzewostany nasienne

Wyłączone drzewostany nasienne, plantacje nasienne, plantacyjne uprawy nasienne oraz drzewa doborowe na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice **nie występują**.

Gospodarcze drzewostany nasienne

Na początku obowiązywania operatu sumaryczna powierzchnia gospodarczych drzewostanów nasiennych wynosiła 73,03 ha (So – 70,81 ha, Św – 2,22 ha). W wyniku wykonanych cięć rębnych oraz zrębów sanitarnych, a także wykreślenia jednego drzewostanu przez Biuro Nasiennictwa Leśnego - obecnie powierzchnia ta wynosi 42,88 ha.

Rozmiar powierzchniowy gospodarczych drzewostanów nasiennych:

- Obręb Dobrzejewice – 6,51 ha (gat. panujący: SO),
- Obręb Wąkole – 36,37 ha (gat. panujący: SO).

Źródła nasion

W minionym okresie Nadleśnictwo nie dokonało wyboru i rejestracji dodatkowych lub uzupełniających źródeł nasion (ZN): dla GB – 2 stanowiska, dla SO.C – 1 stanowisko.

Z uwagi na powtarzający się słaby urodzaj nasion, baza nasienna Nadleśnictwa nie zabezpiecza zapotrzebowania na materiał sadzeniowy, stąd też Nadleśnictwo zmuszone jest do korzystania z bazy nasiennej innych Nadleśnictw – zgodnie z regionalizacją nasienną.

Uprawy pochodne

W nadleśnictwie zlokalizowane są dwa bloki upraw pochodnych:

I – Obręb Dobrzejewice, Leśnictwo Brzozówka, oddz. 38, 48, 49, 50 – pow. 98,70 ha.

II – Obręb Wąkole, Leśnictwo Wylewy, oddz. 103, 104, 105, Leśnictwo Dąbrówka, oddz. 122, 123, 124 – 187,80 ha.

Do 2023 roku założono w Nadleśnictwie 168,33 ha upraw pochodnych w blokach z czego:

SO – 148,99 ha,

SO.C – 9,55 ha,

SO.S – 4,47 ha,

BRZ – 5,32 ha.

Pozostałe uprawy pochodne są rozproszone.

Zestawienie dotyczące upraw pochodnych przedstawiają Tabela nr 10. oraz Tabela nr 11.

Tabela nr 10. Rejestrowane uprawy pochodne w układzie gatunkowym

	Rejestrowane uprawy pochodne (ha)				Razem
	SO	SO.C	SO.S	BRZ	
Dobrzejewice	473,11	9,55	4,47	5,32	492,45
Wąkole	1262,51	-	-	-	1262,51
Nadleśnictwo	1735,62	9,55	4,47	5,32	1754,96

Tabela nr 11. Rejestrowane uprawy pochodne w układzie przestrzennym

	Rejestrowane uprawy pochodne (ha)		Razem
	w blokach	poza blokami	
Dobrzejewice	44,58	447,87	492,45
Wąkole	104,41	1158,1	1262,51
Nadleśnictwo	148,99	1605,97	1754,96

6. Gospodarka szkółkarska

Szkółka Bielawy powstała w 1966 roku w granicach miasta Toruń. Powierzchnia całkowita szkółki wynosi 22,61 ha. Podzielona jest na część kontenerową (6,36 ha) i polową (1,09 ha).

Ze względu na dalszą rozbudowę części kontenerowej szkółki, trwa stopniowy proces wygaszania produkcji sadzonek na części polowej. Zgodnie z zapotrzebowaniem okolicznych mieszkańców, kwatery zamieniane są na plantacje choinkowe. Z powierzchni 7,60 ha szkółki polowej i produkcji 2 500 tys. sztuk w roku 2014, zmniejszono ją ostatecznie do 1,09 ha w roku 2023. Tym samym plantacji choinkowych na szkółce jest obecnie 5,47 ha.

Część kontenerowa szkółki Bielawy powstała w 2010 roku i tego samego roku nastąpiło uruchomienie produkcji.

Wraz z etapową rozbudową szkółki kontenerowej, rozmiar produkcji systematycznie wzrastał (Tabela nr 12).

Przyczynkiem do pierwszej rozbudowy szkółki w 2013 roku była konieczność odnowienia powierzchni огоłoconych w wyniku hyraganu, jaki wystąpił w lasach Nadleśnictwa Trzebciny w dniu 14.07.2012 roku. Kolejnym, była nawałnica z dnia 12 sierpnia 2017 roku, kiedy doszło do uszkodzenia drzewostanów w niemal 60 nadleśnictwach w RDLP w: Szczecinku, Gdańsku, Toruniu, Poznaniu, Łodzi oraz Wrocławiu. Powstała ogromna powierzchnia do odnowienia – około 39,20 tys. ha. W związku z dużym zapotrzebowaniem na sadzonki do odnowień powierzchni pokłeskowych (najwięcej na terenie Borów Tucholskich) RDLP w Toruniu podjęła decyzję o kolejnej rozbudowie szkółki. Tym samym rozpoczęto w 2018 roku ostatni etap rozbudowy, zwiększając możliwości produkcyjne do prawie 7 milionów sztuk sadzonek (Ryc. nr 1).

W roku 2022, wg wytycznych RDLP, nastąpiła zmiana profilu produkcji Gospodarstwa Szkółkarskiego Bielawy, polegająca na stopniowym zwiększaniu udziału sadzonek gatunków liściastych, głównie dębu. Zmiana profilu z jednorocznej, mikoryzowanej sosny wysiewanej mechanicznie na gatunki liściaste nie pozwoliła na utrzymanie maksymalizacji produkcji, zapewnia natomiast dostępność najwyższej jakości sadzonek dęba. Dąb z produkcji kontenerowej (także bezszypułkowy) nie ma podcinanego systemu korzeniowego jak w tradycyjnych szkółkach – jest zachowany merystem wierzchołkowy korzenia. Według badań naukowych ma to ogromne znaczenie dla odporności i niezaburzonego wzrostu sadzonych dębów (naśladowanie odnowienia naturalnego), co w zmieniających się warunkach klimatycznych jest działaniem priorytetowym.

Na szkółce Bielawy stosuje się kontenery Hiko szwedzkiej firmy BCC wykonanych z tworzyw sztucznych. Dla sosny są to kasety typ V – 120 cm³ mające 40 cel, oraz typ V – 250 cm³

mające 18 cel dla gatunków liściastych. W 2022 roku z sukcesem wyhodowano w nowym profilu 228,5 tys. szt dęba bezszypułkowego.

W szkółce Bielawy przyjęto skandynawski model produkcji. W tym celu do siewu sosny zakupiono linię siewną firmy BCC AB ze Szwecji. Wysiew sosny odbywa się dzięki linii siewnej umieszczonej w magazynie wysokiego składowania. Wypełnianie cel substratem i nasionami odbywa się automatycznie. Wydajność linii wynosi 240 tys. obsianych cel nasionami sosny w ciągu 10 godzin. Gatunki liściaste, po wypełnieniu kontenerów substratem automatycznie, wysiewane są ręcznie.

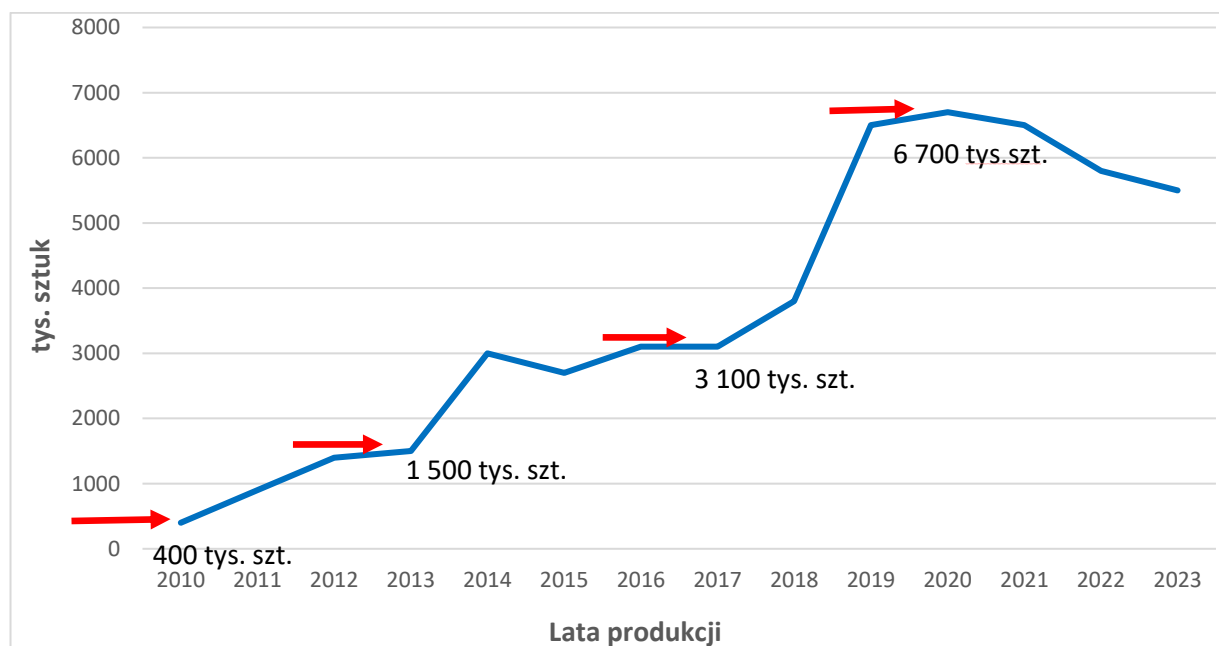
W szkółce kontenerowej, oprócz sosny zwyczajnej, produkuje się także takie gatunki jak: świerk, modrzew, buk, daglezwia, dęby, brzoza, grab, lipa, olsza, klon, jawor, grusza, jabłoń, bez, jarząb, róża.

Odbiór materiału sadzeniowego odbywa się jesienią lub wiosną następnego roku. W okresie zimowym sadzonka przechowywana jest na polach zraszających bądź w chłodni.

Lokalizacja szkółki, w tym bliskość autostrady A1 ułatwia dystrybucję sadzonek do wielu nadleśnictw RDLP Toruń (Bory Tucholskie) oraz RDLP Gdańsk, RDLP Piła, RDLP Łódź. To jedyna szkółka kontenerowa na obszarze północno-zachodniej Polski.

Warunki przyrodnicze Nadleśnictwa Dobrzejewice, warunkują pełne wykorzystanie sadzonki kontenerowej do odnowień, podsadzeń, zalesień. Według Planu urządzenia lasu na lata 2014-2023, rozmiar ten wynosił ponad 2.200 ha. Czyli około 1,5 miliona sztuk sadzonek rocznie.

Ryc. nr 1. Wielkość produkcji kontenerowej w latach 2010-2022

Fot nr 1. Widok na Gospodarstwo Szkółkarskie Bielawy i szkółkę kontenerową

Tabela nr 12. Produkcja sadzonek w latach 2014-2022

Rok	Produkcja kontenerowa	Produkcja polowa
	Ilość (tys.szt.)	Ilość (tys.szt.)
1	2	3
2014	3056,59	2433,72
2015	2631,26	1075,93
2016	3058,45	947,45
2017	3074,78	390,74
2018	3788,48	935,6
2019	6166,26	759,51
2020	6717,72	398,69
2021	6385,4	269,79
2022	5761,81	269,65
Razem	40640,75	7481,08

Produkcja kontenerowa pozwala na precyzyjne planowanie produkcji szkółkarskiej – jej wielkość uwarunkowana jest przez zamówienia złożone przez nadleśnictwa na materiał sadzeniowy oraz potrzeby własne Nadleśnictwa Dobrzejewice. Produkcja sadzonek kontenerowych uwzględnia

również zapotrzebowanie na sadzonki dla odbiorców detalicznych, a także na potrzeby promocji Lasów Państwowych (Tabela nr 13).

Tabela nr 13. Sprzedaż sadzonek w latach 2014-2022

Rok	Ogółem	z tego:	
		Nadleśnictwa i inne jednostki LP	Sprzedaż detaliczna i hurtowa
	Ilość (tys. szt.)	Ilość (tys. szt.)	Ilość (tys. szt.)
2014	1538,28	1498,25	40,03
2015	1804,11	1709,53	94,58
2016	1734,33	1644,85	89,48
2017	1892,29	1811,49	80,8
2018	3049,45	3028,36	21,09
2019	5159,32	5142,44	16,88
2020	7174,07	7132,98	41,09
2021	4566,3	4536,97	29,33
2022	4216,58	4188,68	27,9
Razem	31134,73	30693,55	441,18

7. Użytkowanie uboczne

Użytkowanie uboczne lasu w latach 2014 – 2023 opierało się wyłącznie na pozyskaniu choinek oraz stroiszu świerkowego oraz sosnowego – zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnej ludności. Choinki i stroisz pozyskiwane były z plantacji choinkowych. W latach 2014 – 2022 pozyskano łącznie 15054 sztuk choinek oraz 48,87 mp stroiszu, zatem średniorocznie Nadleśnictwo Dobrzejewice pozyskiwało 1673 sztuk choinek oraz 5,43 mp stroiszu.

Zgodnie z zadaniami z zakresu użytkowania ubocznego lasu w Nadleśnictwie Dobrzejewice nie pozyskiwano żywicy, karpiny i innych użytków ubocznych.

7.1. Plantacje choinkowe

W Nadleśnictwie Dobrzejewice plantacje choinkowe o łącznej powierzchni 8,73 ha położone są w obu obrębach leśnych. Największa plantacja znajduje się na szkółce leśnej, powstała z wyłączanych sukcesywnie kwater szkółki polowej reszta plantacji założona jest głównie w pobliżu leśniczówek. W związku z dużym zapotrzebowaniem na świeże choinki z lasu planuje się zwiększanie

powierzchni plantacji choinkowych. Potrzeby społeczeństwa na stroisz świerkowy zaspokajano w zabiegach CP, TW, TP oraz porządkując powierzchnie plantacji choinkowych

8. Ochrona lasu

Lasy nadleśnictwa z uwagi na duży udział drzewostanów sosnowych na siedliskach borowych należą do szczególnie zagrożonych przez szkodniki owadzie pierwotne jak i wtórne. Poważnym problemem jest zagrożenie drzewostanów sosnowych na gruntach porolnych ze strony huby korzeniowej i opieńki.

Zmiany klimatyczne, powtarzające się okresy susz, bezśnieżne zimy, brak przedwiośnia oraz obniżenie poziomu wód gruntowych uwidaczniają się w przyrodzie, poprzez występowanie i zwiększenie znaczenia szkodników dotąd nieistotnych dla gospodarki leśnej. Takim przykładem może być występowanie jemioły na sośnie, która powodowała zamieranie całych drzewostanów w Nadleśnictwie Dobrzejewice w mijającym 10-leciu. Miało to miejsce na żyzniejszych siedliskach w południowej części Nadleśnictwa (leśnictwa: Łochocin i Bobrowniki).

W sąsiedztwie aglomeracji: Torunia, Włocławka i Lipna, zauważa się obniżoną odporność drzew związaną z oddziaływaniem emisji przemysłowych oraz przenawożeniem gleby – intensywny rozwój traw (głównie trzcinnika). Z lokalizacją drzewostanów Nadleśnictwa wokół miast związane jest także intensywne wykorzystywanie terenów leśnych do celów rekreacyjnych. Wokół Torunia i jego okolic zlokalizowane są w śródleśnych enklawach osiedla domów jednorodzinnych (miejscowości: Silno, Głogowo, Brzozówka, Sądziecino, Dzikowo itp.), co wiąże się ze wzmożonym zanieczyszczeniem lasu śmieciami. Okres grzybobrania to główny czas penetracji lasu przez ludność. Sprzątanie lasu zwyczajowo przeprowadza się cyklicznie – po akcjach zbiorów runa.

8.1. Szkodniki owadzie – powodowane szkody

Na stan zdrowotny drzewostanów Nadleśnictwa Dobrzejewice istotny wpływ miały gradacje szkodników: brudnicy mniszki i strzygoni choinówki. Zastosowano wielkopowierzchniowe zwalczanie agrolotnicze z użyciem środków chemicznych i biologicznych: Mospilanu 20SP (rok 2015), Dimilinu 480 SC (lata: 2017, 2018, 2022), Foray-a 76B (rok 2023) - Tabela nr 14.

W czasie ostatnich 10-lat wystąpił poważny problem z kornikiem ostrozębnym (Tabela nr 15) i towarzyszącym mu kornikiem sześćozębnym. Dzięki szybkiej reakcji i usuwaniu ognisk występowania korników, udało się sprawnie opanować występowanie szkodników i nie dopuścić do masowego wydzielania się drzew. W niektórych przypadkach była konieczność zastosowania

zrębów sanitarnych. Intensywna walka z kornikiem ostrożnym trwała w latach 2019-2020. Wyszukiwane i usuwane były drzewa z objawami jego występowania wraz z drzewami otaczającymi ze stwierdzonym zasiedleniem oraz zdrowymi. Gałęzie i czuby były zrębkowane lub wypalane. W 2021 r. nie stwierdzono wzmożonego występowania tego szkodnika. W leśnictwach odnotowujących pozyskanie drewna z kodem IPSA wywieszono także pułapki feromonowe, których skuteczność okazała się średnia.

Kolejnym wyzwaniem 10-lecia związanym z ochroną lasu, były szkody od wichury w latach 2015 i 2017, ale przede wszystkim w 2021 i 2022 roku. Nagromadzenie powalonych drzew było przede wszystkim wyzwaniem logistycznym w sprawnym uprzątnięciu surowca drzewnego, by nie dopuścić do deprecjacji i pojawu szkodników wtórnych.

W Nadleśnictwie Dobrzejewice jest na bieżąco prowadzony monitoring stanu zdrowotnego drzewostanów oraz systematyczne porządkowanie lasu poprzez usuwanie posuszu czynnego, pojawiających się wywrotów i złomów (Tabela nr 16).

Okresowe wzmożone występowanie szkodników pierwotnych, szkody w drzewostanach od wywalających wiatrów oraz układ niesprzyjających warunków klimatycznych powoduje, że obserwuje się w nadleśnictwie okresowo zwiększone zagrożenie ze strony szkodników wtórnych.

Prognozowanie i ograniczanie występowania szkodników wtórnych d-stanów iglastych, dokonywane było poprzez rotację zasiedlonego drewna z cięć planowych, jak i pozyskania zasiedlonych drzew, złomów, wywrotów oraz drzew do spalowania. Lokalnie problemem dla drzewostanów sosnowych stawał się przypłaszczek granatek. Jego ogniska wyszukiwano i usuwano drzewa zasiedlone.

W nadleśnictwie obserwuje zmniejszające się zagrożenie ze strony szeliniaka sosnowca ze względu na skuteczność stosowanej metody zwalczania w postaci dwuletniego przelegiwania zrębów i przesuszenia pozostałości pozrębowych poprzez ich zrębkowanie, mulczowanie (brak wabienia).

Tabela nr 14. Gradacje szkodników z grupy foliofagów (opryski lotnicze):

Rok	Szkodnik	Pow. LP (ha)	Pow. LN (ha)	Obręb Dobrzejewice	Obręb Wąkole
2015	Opaslik sosnowiec	198,68	1,32	–	176-178, 193-195, 214-216, LN
2017	Brudnica mniszka	819,98	23,84	–	143-145, 157-161, 164, 175-180, 193-197, 217-220, 236-237, 180, 197, LN
2018	Brudnica mniszka,	6972,34	827,77	14-18, 20-30, 32-46, 48-59, 64-70, 74-79, LN	9-46, 49-54, 58-63, 68-75, 81-92, 99-113, 126-131, 145-150, 165-170, 183-185, 190-194, 197-200, 202-210, 189-191, 203-207, 222-227, 240-245, 258-262, 274-282, 289-295, 301-307, 309-316, 318-324, 328-335, 356-358, LN
	Strzygonia choinówka	1815,74	114,92	88-94, 107-114, 123-129, 132-134, 136-138, 141-144, 144A, 145, 147-148, 166-168, 175, 176, 178, 182, LN	1-3, 65A, 77B, 95-98, 115-119, 135-138, 155, 156, 175, 192, LN
2022	Brudnica mniszka	600,39	0,00	–	124, 125, 143, 144, 163, 164, 179, 180, 181, 182, 183, 194, 195, 196, 197, 198, 218, 219
2023	Brudnica mniszka	2288,06	13,94	cz.164, 165-168, cz.169, cz.173, 174, 177, cz.180, 188, LN	14-16, 23-25, 26, 32-35, 36, 233-236, 252-257, 240-244, 258, 269-261, 275-279, 289-294, 302-307, 313-316, 322-324, 331-333, 357-358
Razem		12695,19	981,79		

Tabela nr 15. Występowanie i zwalczanie* szkodliwych owadów (ha)

Gatunek	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Suma końcowa
Barczatka sosnowka									33,86	33,86
Borecznik rudy						22,16	17,48			39,64
Borecznik sosnowiec	39,86			96,69	195,16				47,03	378,74
Brudnica mniszka	28,11		2303,54	4669,06	7340,26	47,73		24,95	1790,38	16204,03/ 10680,77*
Cetyńce	553,44	549,09	463,29	549,51	522,23	509,5	449,24	509,05	390,57	4495,92*
Choinek szary		2,60								2,60
Pędraki	0,20			0,10		0,10			0,30	0,70
Hurmak olchowiec			4,57	1,12						5,69
Kornik drukarz			2,01	6,01	9,75	22,76	28,38	13,31	13,31	95,53*
Kornik ostrozębny						293,4	259,47	19,46	61,30	633,63*
Krobik modrzewiowiec	0,97		3,19	1,92						6,08
Mszyca bukowa					20,36	31,18	33,28	4,61		89,43
Opaslik sosnowiec		382,45		747,78	1,10	1,93				1133,26/ 198,86*
Przypłaszczek granatek	444,29	607,82	921,34	1473,26	1788,69	1866,63	2357,03	1380,79	846,42	11686,27*
Rozwatek korowiec				5,65						5,65
Sieciech niegłębek			39,50							39,50
Smolik znaczony	7,94	1,08		7,15	11,95		5,58	4,49	4,49	42,68*
Strzygonia choinówka			11,46	4077,13	9053,61					13142,20/ 1815,74*
Szeliniak			12,75			16,13				28,88
Suma końcowa	1074,81	1543,04	3761,65	11635,58	18943,11	2811,52	3150,46	1956,66	3187,66	48064,29

Tabela nr 16. Pozyskanie drewna zasiedlonego w okresie 2014 – 2022 (m³)

Rok	Posusz			Wywroty i złomy			Suma
	Z	O	N	Z	O	N	
2014	2948,00	104,66	1735,96	181,09	0	618,22	5587,93
2015	1291,65	110,17	1016,11	54,55	16,07	12807,84	15296,39
2016	4057,22	325,82	1794,85	330,57	0	2977,25	9485,71
2017	4289,23	133,04	2219,51	51,06	0	1092,76	7785,60
2018	3885,22	122,78	2452,16	84,1	0	1681,20	8225,46
2019	6790,74	7,38	3919,87	290,35	0	734,89	11743,23
2020	8985,37	73,18	673,61	63,52	0	314,27	10109,95
2021	2235,31	21,78	523,12	104,14	210,17	34053,15	37147,67
2022	1149,26	16,83	1162,48	4293,19	11,32	27255,37	33888,45
Razem	35632,00	915,64	15497,67	5452,57	237,56	81534,95	139270,39

Z - zasiedlony; O - opuszczony; N - niezasiedlony

8.2. Grzybowe czynniki szkodotwórcze

Lasy nadleśnictwa z uwagi na duży udział drzewostanów sosnowych na gruntach porolnych są zagrożone ze strony huby korzeniowej i opieniek. Połowa lasów nadleśnictwa jest niejako „przedplonem” czyli pierwszym pokoleniem drzew posadzonych na gruntach rolnych. Objawy osłabienia drzew związaną z porolnością widoczne są także w drugim pokoleniu – czyli łącznie na ponad 70 % lasów Nadleśnictwa.

W Nadleśnictwie objawy występowania huby korzeniowej widoczne są na obszarze około 4 tys. ha (tj. ok. 1/5 powierzchni leśnej) drzewostanów (Tabela nr 17). Na bieżąco eliminuje się osobniki z pasożytniczym grzybem na etapie zabiegów pielęgnacyjnych.

Utrzymanie dobrego stanu zdrowotnego upraw i młodników, realizowane jest poprzez wykorzystanie sadzonek kontenerowych szczepionych grzybem symbiotycznym *Hebeloma crustuliniforme* – antagonistą w stosunku do hub i opieniek. Chemiczne zwalczanie pasożytów grzybowych stosuje się tylko dolistnie na szkółce (Tabela nr 18).

Tabela nr 17. Występowanie grzybowych czynników szkodliwych

Rok	Zamieranie jesionu (ha)	Zamieranie olszy (ha)	Opieńkowa zgnilizna korzeni (ha)	Huba korzeni (ha)
2014	2,29	1,45	620,81	2928,30
2015	1,95	1,32	620,81	3085,66
2016	0,72	1,12	679,91	3244,67
2017	0,72	3,50	551,50	3400,74
2018	0,51	3,50	509,50	3599,57
2019	0,46	3,50	660,38	3871,29
2020	0,46	3,50	671,95	4212,02
2021	0,51	3,50	668,92	4324,30
2022	0,46	3,50	587,78	3963,83
Razem	8,08	24,89	5571,56	32630,40

Tabela nr 18. Zwalczenie chorób grzybowych

Nazwa	Powierzchnia występowania (ha) (2014-2022)	Zabieg ochronny w (ha)		
		mechaniczny	biologiczny	chemiczny
Pasożytnicza zgorzel siewek	4,29			4,29
Szara pleśń	0,06			0,06
Osutki sosny	1146,21			4,85
Osutki modrzewia	4,10			
Rdze na igłach / liściach	21,71			0,21
Mączniak dębu	420,63			2,74
Zamieranie pędów sosny	130,09			0,23
Opieńkowa zgnilizna korzeni	5571,56			
Huba korzeni	32630,40			
Razem:	39929,05			12,38

8.3. Inne czynniki szkodotwórcze

Od 2017 roku w Nadleśnictwie Dobrzejewice kolejnym czynnikiem szkodotwórczym stała się jemiola. Występowanie jemioli zbiegło się z latami największej suszy w tym 10-leciu tj. lat: 2017 i 2018. Główne szkody wystąpiły w leśnictwach: Łochocin, Bobrowniki i nieco mniej w Leśnictwie Osiek. Osłabione przez jemiolę drzewa stawały się pożywką dla szkodników wtórnych. Zamierały pojedyncze drzewa jak i całe powierzchnie lasu. Wymagane było zastosowanie zrębów sanitarnych. Jemiola pogłębiała tzw. kompleks posuchy szczególnie na siedliskach żyzniejszych, z bogatym podszytem, gdzie sosna nie wytwarzała typowego korzenia palowego. Przy zmniejszonej ilości opadów, przy jednoczesnym obniżeniu poziom wód gruntowych – stosunkowo płytkie korzenie drzewostanów sosnowych konkurowały o wodę opadową z podszytem. Rozmiar występowania drzewostanów porażonych jemiolą pokazuje Tabela nr 19.

Tabela nr 19. Występowanie jemioli (ha)

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jemiola (ha)	–	–	–	7,56	360,72	543,49	725,62	862,93	912,05

Fot. nr 2. Jemioła na sośnie na terenie Leśnictwa Bobrowniki

8.4. Szkody od zwierzyny

Największe szkody zarówno w uprawach, młodnikach jak i drzewostanach na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice powoduje łoś (Tabela nr 20, 21, 22). Znaczące szkody w uprawach powoduje także jeleni.

Najsukuteczniejszym sposobem zabezpieczania upraw przed szkodami ze strony jelenia i sarny są gradzenia. Niestety gradzenia nie sprawdzają się wobec szkód od łośia. Po wieloletnich doświadczeniach gradzenia upraw 2-metrową siatką, nadal pojawiały się szkody na uprawach. Łosie bez problemu przeskakują gradzenia, czasem niszczą, napierają i przewracają słupki.

Średniorocznie, do roku 2020, wykonywane było **101,78 ha** nowych gradzeń. Z uwagi na koszty ponoszone przy zakładaniu gradzeń i ich utrzymaniu, RDLP rozpoczęło w 2021 roku program rozgradzania upraw, w których osiągnięto cel ochrony, w ścisłym powiązaniu z dostosowaniem liczebności, struktur płci i wieku populacji zwierzyny do współczynników zawartych w Wieloletnich Hodowlano-Łowieckich Planach. Od 2021 roku w Nadleśnictwie Dobrzejewice gradzone są tylko gatunki domieszkowe na zakładanych uprawach – średniorocznie 26,83 ha. Poza tym, rozpoczęto zabezpieczanie środkami ochrony roślin o działaniu odstraszającym (repelentami) wszystkich wysadzanych drzew na uprawach (cervacol smarowany na sadzonkach sosny na szkółce) i ok. 80% sadzonek w drugim roku po posadzeniu.

Tabela nr 20. Rozmiar szkód powodowanych przez zwierzynę w uprawach

Główny sprawca uszkodzeń	Powierzchnia szkód w uprawach																					
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		Razem	
	% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia	
	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40
Jeleń	17,61	0,30	2,97		19,12	2,20	15,36	10,00	13,25	7,55	15,17	11,61	10,03	10,39	29,67	6,80	13,80	8,30	7,10	5,35	144,08	62,50
Daniel										0,70	0,20										0,70	0,20
Sarna	5,70	0,10	4,75	1,90	7,40	1,35	19,11	8,27	21,81	7,30	20,87	5,45	21,82	12,25	19,72	8,83	9,77	4,62	17,04	7,59	147,99	57,66
Łoś	13,30	1,61	36,40	2,17	46,02	11,56	51,38	24,33	41,22	13,17	50,39	13,85	35,71	9,21	106,49	28,49	63,14	17,08	87,90	33,10	531,95	154,57
Dzik		0,13		1,02		0,25				5,90											0,00	7,30
Zając									0,20	0,20					0,25	0,20					0,45	0,40
Bóbr	3,01	1,11	1,91	0,82	3,45	2,98	1,46	4,88	2,01	2,10	2,27	1,75	3,50	1,08	4,54	4,64	5,95	2,31	0,15	0,82	28,25	22,49
Razem	39,62	3,25	46,03	5,91	75,99	18,34	87,31	47,48	78,49	36,22	89,40	32,86	71,06	32,93	160,67	48,96	92,66	32,31	112,19	46,86	853,42	305,12

Tabela nr 21. Rozmiar szkód powodowanych przez zwierzynę w młodnikach

Główny sprawca uszkodzeń	Powierzchnia szkód w młodnikach																					
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		Razem	
	% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia	
	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40
Jeleń	89,15	12,57	61,26	6,70	53,23	10,09	43,29	9,17	27,46	6,10	16,00	2,70	21,02	3,80	36,57	5,55	38,86	5,95	22,27	1,45	409,11	64,08
Daniel																					0,00	0,00
Sarna	0,80	0,65	0,80	0,65	1,30	0,65	1,20	0,70							0,20				6,63		10,93	2,65
Łoś	173,04	30,18	208,44	35,31	225,91	42,94	231,22	58,12	197,86	45,76	231,98	60,05	270,05	61,67	212,25	47,84	220,50	63,05	294,90	56,12	2266,15	501,04
Dzik																					0,00	0,00
Zając																					0,00	0,00
Bóbr	0,98	5,44	1,18	3,80	1,22	5,94	1,35	6,38	9,04	9,58	10,22	10,72	20,48	17,93	6,62	9,28	8,53	13,50	10,88	13,62	70,50	96,19
Razem	263,97	48,84	271,68	46,46	281,66	59,62	277,06	74,37	234,36	61,44	258,20	73,47	311,55	83,40	255,64	62,67	267,89	82,50	334,68	71,19	2756,69	663,96

Tabela nr 22 . Rozmiar szkód powodowanych przez zwierzyne w starszych drzewostanach

Główny sprawca uszkodzeń	Powierzchnia szkód w starszych drzewostanach																					
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		Razem	
	% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia		% uszkodzenia	
	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40	21-40	>40
Jeleń			9,30	1,40	8,80	1,30	7,40	0,50	9,60	0,50	11,00	0,55	9,90	0,60	9,00	0,30	23,79	0,60	11,00		99,79	5,75
Daniel																					0,00	0,00
Sarna											2,23	18,88	2,23	18,88	3,23	17,49	2,23	17,76	1,50	19,68	11,42	92,69
Łoś	4,70	1,55	19,36	6,15	24,13	7,45	30,78	11,75	40,65	12,05	38,60	10,10	37,35	8,53	44,94	11,30	84,66	13,45	47,01	4,15	372,18	86,48
Dzik																					0,00	0,00
Zając																					0,00	0,00
Bóbr	4,42	8,82		0,03	5,08	1,5	5,3	1,75	7,58	1,71	8,62	1,85	7,59	2,08	4,35	0,86	3,45	3,32	4,65	7,80	51,04	29,72
Razem	9,12	10,37	28,66	7,58	38,01	10,25	43,48	14,00	57,83	14,26	60,45	31,38	57,07	30,09	61,52	29,95	114,13	35,13	64,16	31,63	534,43	214,64

8.5. Szkody spowodowane przez czynniki abiotyczne i antropogeniczne

Tabela nr 23. Szkody spowodowane przez czynniki abiotyczne w latach 2014-2022 (ha)

Rok	Zakłócenie stosunków wodnych	Niskie i wysokie temperatury	Wiatr	Požary
2014	0,09		11,00	1,78
2015	36,03		1186,12	2,41
2016	1004,90		237,37	1,24
2017	824,60		66,00	0,14
2018	885,20	18,30	29,23	1,13
2019	1147,64	21,60	0,80	1,42
2020	1310,99		0,02	3,89
2021	1325,97	0,77	2239,87	0,02
2022	666,4	0,20	2160,31	0,43
Razem	7201,82	40,87	5930,70	12,46

Głównymi szkodami z przyczyn abiotycznych w minionym dziesięcioleciu były wiatry oraz zakłócenie stosunków wodnych (Tabela nr 23). Zarówno jeden jak i drugi czynnik może być pośrednio związany ze zmieniającym się klimatem. Należy dążyć do gospodarowania w lasach z uwzględnieniem zmieniających się warunków klimatycznych i przyrodniczych. Wysoka żywotność drzew i elastyczność w reakcji na stresogenne zmiany jest najważniejszą cechą drzew, osiąganą poprzez odnawianie powierzchni sadzonkami ze szkółki kontenerowej.

Głównym powodem występowania pożarów na terenie Nadleśnictwa były podpalenia (Tabela nr 24). Sprawny system wykrywania i lokalizowania pożarów, dobra współpraca ze służbami straży pożarnej, umożliwiła minimalizację powierzchni pożarów - dając średnią wielkość z dziesięciolecia dla „przeciętnego pożaru” tylko 0,08 ha (Tabela nr 25). W trakcie minionego PUL, ogień wybuchał na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice aż 147 razy.

Tabela nr 24. Analiza przyczyn pożarów w latach 2014-2022

Przyczyny pożarów	Liczba
spalanie odpadów	2
papierosy	4
rekreacja	5
zacieranie dowodów przestępstwa	1
podpalenia	108
nieznane	19
konflikt	1
wyładowania atmosferyczne	1
zaniedbanie	1
gorące popioły	3
inne używanie ognia	1
inne wypadki	1

Tabela nr 25. Analiza rozmiaru powstałych pożarów w latach 2014-2022

Rok	Liczba pożarów	Pow. pożarów (ha)	Pow. do odnowienia (ha)	Pow. ze stratami (ha)	Przeciętna powierzchnia pożaru (ha)
2014	10	1,78	0,30	0,70	0,18
2015	29	2,41	0,23	0,37	0,08
2016	21	1,24	0,05	0,20	0,06
2017	4	0,14			0,04
2018	23	1,13			0,05
2019	19	1,42	0,10	0,10	0,07
2020	31	3,89	1,65	1,66	0,13
2021	2	0,02			0,01
2022	8	0,43		0,02	0,05
	147	12,46	2,33	3,05	0,08

9. Ochrona przeciwpożarowa

Lasy Nadleśnictwa Dobrzejewice zostały zakwalifikowane do I kategorii zagrożenia pożarowego zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. (ze zmianami, w tym Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Dz. U. nr 137, poz. 923).*

Zagrożenie pożarowe na terenie nadleśnictwa wynika z udziału poszczególnych siedlisk oraz struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów:

- zdecydowana przewaga drzewostanów iglastych - zajmują one 94,9% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa,
- bardzo duży udział siedlisk borowych – siedliska Bs, Bśw, Bw, BMśw, BMw, zajmują 93,3% powierzchni leśnej nadleśnictwa (w tym: Bs – 0,4%, Bśw – 67,1% i BMśw – 25,1%),
- duży udział młodszych drzewostanów - udział I i II klasy wieku wynosi 31,3% powierzchni leśnej, oraz:
 - warunki klimatyczne – położenie w strefie najniższych opadów w Polsce,
 - bliskość miasta Torunia, śródleśna zabudowa mieszkaniowa.

Podstawowym dokumentem regulującym organizację ochrony przeciwpożarowej w nadleśnictwie jest „Sposób postępowania na wypadek powstania pożaru” aktualizowany każdego roku.

Sezonowość zagrożenia pożarowego - zagrożenie pożarowe w zależności od pory roku kształtuje się następująco:

- duże zagrożenie w okresie wiosny ze względu na znaczne ilości łatwopalnych roślinnych materiałów organicznych w postaci igieł, chrustu, suchej roślinności dna lasu (w szczególności traw i wrzosu),
- duże zagrożenie w okresie letnim szczególnie na siedliskach Bs, Bśw i BMśw (wysychanie roślin runa leśnego wskutek promieniowania słonecznego),
- duże zagrożenie pożarowe w okresie jesiennym (niższe temperatury, większa wilgotność powietrza, jednak duża penetracja lasów przez grzybiarzy).

Dotychczasowa, duża wykrywalność pożarów możliwa była dzięki systemowi obserwacji obszarów leśnych za pomocą kamer umieszczonych na trzech wieżach:

- dostrzegalnica w oddz. 71 dx, Leśnictwo Brzozówka (przy siedzibie n-ctwa),
- dostrzegalnica w oddz. 57 z, Leśnictwo Wylewy (miejscowość Jaźwiny),

- maszt telewizyjny w oddz. 357 a, Leśnictwo Komorowo (miejscowość Gnojno)

Dostrzegalnie Nadleśnictwa współpracują z dostrzegalniami z sąsiednich Nadleśnictw: ze Szpetalem Górnym - Nadleśnictwo Włocławek i Pieczenia — Nadleśnictwo Gniewkowo.

Punkt Alarmowo-Dyspozycyjny przeniesiono w 2005 roku z budynku biurowego Nadleśnictwa do budynku naprzeciwko siedziby i zmodernizowano go w 2012 roku. Na dzień dzisiejszy wyposażony jest w najnowszej generacji *System do przeciwpożarowej obserwacji lasów* oparty o cyfrowe kamery FullHD, urządzenia do radiowego przesyłu obrazu na dostrzegalniach oraz czterdziestocalowe cyfrowe monitory FullHD.

Fot. nr 3. Punkt Alarmowo-Dyspozycyjny w Nadleśnictwie Dobrzejewice

Ochrona przeciwpożarowa terenów leśnych Nadleśnictwa Dobrzejewice jest działaniem priorytetowym, związanym z dużym niebezpieczeństwem powstania szkód na tym terenie oraz z odpowiedzialnością leśników za zdrowotność i trwałość lasów Nadleśnictwa.

Na dzień 23.08.2023 r. w Nadleśnictwie Dobrzejewice funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna przy Nadleśnictwie Dobrzejewice, złożona z leśników - pracowników Nadleśnictwa. Jako stowarzyszenie zarejestrowane z dniem od 17 czerwca 2014 r., prowadzi działalność mającą na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. OSP przy Nadleśnictwie Dobrzejewice bierze udział w działaniach związanych głównie z dogaszaniem pożarów i zabezpieczeniem pożarzyka. Leśnicy wykorzystują do tego celu dwa samochody gaśnicze:

- **samochód gaśniczy marki Mercedes-Benz Unimog U4000;**
- **samochód gaśniczy Brimont Apache.**

Fot. nr 4. Samochód gaśniczy Brimont Apache

Fot. nr 5. Samochód gaśniczy marki Mercedes-Benz Unimog U4000

Na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice zagospodarowano 23 punkty do czerpania wody. Są to zarówno zbiorniki sztuczne (zasoby wody 42825 m³), jak i zbiorniki naturalne (zasoby nieograniczone).

Z ochroną przeciwpożarową lasu wiąże się, także konieczność utrzymania drożności dróg – leśnych, przede wszystkim dojazdów pożarowych. Ze względu na specyfikę przyrodniczą (położenie lasów na piaszczystych utworach glebowych) Nadleśnictwo Dobrzejewice posiada flotę maszyn przeznaczonych do utrzymania dróg i ewentualnych remontów. Sprzęt wykorzystywany jest przez własnych pracowników Nadleśnictwa (stanowiska robotnicze, kierowcy), by zapewnić nieprzerwaną dostępność terenów leśnych - dla służb ratowniczych jak i ruchu pojazdów wywozowych drewna.

Fot. nr 6. Równiarka MISTA

Fot. nr 7. Ciągnik VALTRA z wałem zagęszczająco-wibrującym

Fot. nr 8. Pługofrez do rowów

10. Lasy niepaństwowe

Na podstawie porozumienia zawartego w opaciu art. 5 ust. 3 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lach Nadleśnictwo prowadzi nadzór na terenie **powiatu toruńskiego**, na powierzchni **2280 ha**. W ramach powierzonego nadzoru nad lasami niestanowiącym własności Skarbu Państwa lustrację terenową, doradztwo w zakresie zabiegów hodowlanych, cięć pielęgnacyjnych oraz odbiórki drewna pełnią obsady leśnictw:

- Bielawy,
- Brzozówka,
- Obrowo,
- Osiek,
- Czernikowo,
- Wylewy,
- Dąbrówka.

11. Gospodarka łowiecka

Teren Nadleśnictwa Dobrzejewice wchodzi w skład „Nadwiślańskiego” Rejonu Hodowlanego nr 14. Koordynatorem gospodarki łowieckiej w rejonie jest Nadleśniczy Nadleśnictwa Dobrzejewice.

Dla rejonu został sporządzony „Wieloletni Łowiecki Plan Hodowlany na lata 2007-2027” z dnia 30.06.2017 r. wraz z aneksem nr 1/2018 z dnia 01.02.2018 r. oraz „Wieloletni Łowiecki Plan Hodowlany na lata 2023-2033” z dnia 13.12.2022 r. W planach określono zakres zadań wieloletnich w zakresie zagospodarowania obwodów, zagęszczenie i stany docelowe zwierzyny grubej. Ze względu na zbliżone warunki przyrodnicze granice rejonu pokrywają się z granicami administracyjnymi nadleśnictwa. Naturalnymi i sztucznymi barierami rejonu są kolejno od północy miasto Toruń i autostrada A1, od zachodu rzeka Wisła, od południa rejon miasta Włocławek, od wschodu miasto powiatowe Lipno wraz z drogą krajową nr 10.

Aktualnie w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Dobrzejewice znajduje się 9 obwodów łowieckich (6 obwodów leśnych, 3 obwoły polne) na których gospodaruje 7 kół łowieckich. W obowiązującej Uchwale Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 lutego 2021 r. obwód łowiecki nr 179, zmienił numerację na 161 i wszedł w skład Nadleśnictwa Skrwilno. Rodzaj i powierzchnie obwodów przedstawia Tabela nr 26, a kategoryzacje Tabela nr 27.

Tabela nr 26. Rodzaj i powierzchnie obwodów

L.p.	Nadleśnictwo	rodzaj obwodu	Numer obwodu łowieckiego	Powierzchnia obwodu łowieckiego (ha)	Powierzchnia gruntów leśnych w obwodzie łowieckim (ha)
1	Dobrzejewice	polny	149	8 560,00	133,00
2	Dobrzejewice	polny	150	5 241,00	1 113,00
3	Dobrzejewice	leśny	163	7 196,00	4 410,00
4	Dobrzejewice	leśny	164	5 946,00	3 677,00
5	Dobrzejewice	leśny	180	5 512,00	4 596,00
6	Dobrzejewice	leśny	181	4 433,00	3 328,00
7	Dobrzejewice	polny	197	4 190,00	1 244,00
8	Dobrzejewice	leśny	198	7 130,00	4 988,00
9	Dobrzejewice	leśny	216	9 779,00	5 008,00
Razem (liczba obwodów łowieckich, powierzchnia obwodów łowieckich rejonu hodowlanego, powierzchnia gruntów leśnych obwodów łowieckich rejonu hodowlanego)			9	57 987,00	28 497,00

Tabela nr 27. Kategoryzacja obwodów

Kategorie obwodów	Numery obwodów zakwalifikowanych do poszczególnych kategorii	Ilość w szt.
Bardzo dobry		0
Dobry		0
Średni	180, 181, 198	3
Słaby	150, 163, 164, 216	4
Bardzo słaby	149, 197	2
Ogółem liczba obwodów łowieckich w rejonie hodowlanym		9

W chwili obecnej na terenie Nadleśnictwa gospodarkę łowiecką prowadzą następujące Koła Łowieckie:

- K.Ł. „Ostoja” (ZO Toruń) – obwód nr 150,
- K.Ł. „Złot” (ZO Toruń) – obwód nr 163,
- K.Ł. „Młodnik” (ZO Toruń) – obwód nr 164,
- K.Ł. „Bażant” (ZO Toruń) – obwody 149, 181,
- K.Ł. „Głuszczyk” (ZO Toruń) – obwód 180,
- K.Ł. „Szarak” (ZO Włocławek) – obwody 197, 198,
- K.Ł. „Orzeł” (ZO Włocławek) – obwód 216

Na terenie Nadleśnictwa występuje większość gatunków łownych. Głównym celem gospodarki łowieckiej są jelenie, sarny i dziki w mniejszym stopniu danieli. Dużym problemem jest wzrastająca liczebnie populacja łosia powodująca duże straty w gospodarce leśnej i rolnej. Od kilkunastu lat obserwowana jest także liczna populacja wilka. Analizy inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla podstawowych gatunków łownych w okresie 2014-2023, przedstawiają poniższe Tabele nr 28, 29, 30, 31.

Tabela nr 28. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla jelenia w okresie 2014-2023

Sezon łowiecki	Ilość jeleni	Jednostka									
			149	150	163	164	179	180	181	197	
2014/2015	Stan	szt.	5	6	25	37	6	34	33	0	
	Plan	szt.	3	3	9	11	3	14	10	0	
	Pozyskanie	szt.	3	3	9	11	3	14	10	0	
2015/2016	Stan	szt.	5	5	28	39	6	31	30	0	
	Plan	szt.	3	2	10	12	3	15	11	0	
	Pozyskanie	szt.	3	2	10	11	3	15	11	0	
2016/2017	Stan	szt.	5	4	35	40	8	40	40	0	
	Plan	szt.	4	2	11	14	3	18	15	0	
	Pozyskanie	szt.	4	2	11	13	3	16	13	0	
Stan docelowy 2017		szt.	0	3	30	24	5	31	21	5	
2017/2018	Stan	szt.	3	4	33	33	8	40	25	0	
	Plan	szt.	3	3	11	11	3	18	8	0	
	Pozyskanie	szt.	2	3	11	9	3	16	8	0	
2018/2019	Stan	szt.	0	5	30	20	7	40	28	0	
	Plan	szt.	3	2	11	6	3	15	8	0	
	Pozyskanie	szt.	2	2	11	7	3	9	7	0	
2019/2020	Stan	szt.	0	6	31	24	6	36	24	0	
	Plan	szt.	0	3	9	8	3	12	8	0	
	Pozyskanie	szt.	0	3	8	7	3	14	7	0	
2020/2021	Stan	szt.	0	0	30	27	5	36	25	0	
	Plan	szt.	2	3	12	7	3	10	9	0	
	Pozyskanie	szt.	3	3	10	8	3	11	6	0	
2021/2022	Stan	szt.	2	5	21	29	5	38	25	0	
	Plan	szt.	3	3	9	8	2	12	8	0	
	Pozyskanie	szt.	3	3	9	7	3	9	8	0	
Stan docelowy 2022		szt.	0	6	8	9	7	7	8	7	
2022/2023	Stan	szt.	0	7	30	21	X	38	23	0	
	Plan	szt.	0	4	10	7	X	14	10	0	
Stan docelowy 2033		szt.	0	0	4,3	3,7	X	6,7	5,2	0	

Sezon łowiecki	Ilość jeleni	Jednostka											Razem
			149	150	163	164	179	180	181	197	198	216	
2014/2015	Stan	szt.	5	6	25	37	6	34	33	0	25	5	176
	Plan	szt.	3	3	9	11	3	14	10	0	11	1	65
	Pozyskanie	szt.	3	3	9	11	3	14	10	0	11	1	65
2015/2016	Stan	szt.	5	5	28	39	6	31	30	0	40	10	194
	Plan	szt.	3	2	10	12	3	15	11	0	13	2	71
	Pozyskanie	szt.	3	2	10	11	3	15	11	0	13	2	70
2016/2017	Stan	szt.	5	4	35	40	8	40	40	0	45	14	231
	Plan	szt.	4	2	11	14	3	18	15	0	18	4	89
	Pozyskanie	szt.	4	2	11	13	3	16	13	0	18	4	84
Stan docelowy 2017		szt.	0	3	30	24	5	31	21	5	33	28	180
2017/2018	Stan	szt.	3	4	33	33	8	40	25	0	45	21	212
	Plan	szt.	3	3	11	11	3	18	8	0	20	8	85
	Pozyskanie	szt.	2	3	11	9	3	16	8	0	18	7	77
2018/2019	Stan	szt.	0	5	30	20	7	40	28	0	35	15	180
	Plan	szt.	3	2	11	6	3	15	8	0	15	6	69
	Pozyskanie	szt.	2	2	11	7	3	9	7	0	15	6	62
2019/2020	Stan	szt.	0	6	31	24	6	36	24	0	35	15	177
	Plan	szt.	0	3	9	8	3	12	8	0	15	6	64
	Pozyskanie	szt.	0	3	8	7	3	14	7	0	15	6	63
2020/2021	Stan	szt.	0	0	30	27	5	36	25	0	46	15	184
	Plan	szt.	2	3	12	7	3	10	9	0	20	6	72
	Pozyskanie	szt.	3	3	10	8	3	11	6	0	20	5	69
2021/2022	Stan	szt.	2	5	21	29	5	38	25	0	50	10	185
	Plan	szt.	3	3	9	8	2	12	8	0	20	8	73
	Pozyskanie	szt.	3	3	9	7	3	9	8	0	23	8	73
Stan docelowy 2022		szt.	0	6	8	9	7	7	8	7	7	4	63
2022/2023	Stan	szt.	0	7	30	21	X	38	23	0	50	20	189
	Plan	szt.	0	4	10	7	X	14	10	0	24	10	79
Stan docelowy 2033		szt.	0	0	4,3	3,7	X	6,7	5,2	0	7	3,1	30

Tabela nr 29. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla danieli w okresie 2014-2023

Sezon łowiecki	Ilość danieli	Jednostka											Razem
			149	150	163	164	179	180	181	197	198	216	
2014/2015	Stan	szt.	0	32	0	3	0	0	0	0	0	19	54
	Plan	szt.	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	15
	Pozyskanie	szt.	0	15	0	0	0	0	0	0	0	2	17
2015/2016	Stan	szt.	0	30	0	4	0	0	0	0	0	21	55
	Plan	szt.	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	20
	Pozyskanie	szt.	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	20
2016/2017	Stan	szt.	0	25	2	0	0	1	0	0	0	31	59
	Plan	szt.	0	20	0	0	0	0	0	0	0	2	22
	Pozyskanie	szt.	0	18	0	0	0	0	0	0	0	2	20
Stan docelowy 2017		szt.	0	14	0	2	0	0	0	0	0	34	50
2017/2018	Stan	szt.	0	20	0	2	0	0	0	0	0	34	56
	Plan	szt.	0	10	0	0	0	0	0	0	0	5	15
	Pozyskanie	szt.	0	10	0	0	0	0	0	0	0	5	15
2018/2019	Stan	szt.	0	21	0	3	0	0	0	0	0	36	60
	Plan	szt.	0	13	0	4	0	0	0	0	0	6	23
	Pozyskanie	szt.	0	13	0	0	0	0	0	0	0	5	18
2019/2020	Stan	szt.	0	21	0	0	0	0	0	0	0	20	41
	Plan	szt.	0	13	0	0	0	0	0	0	0	6	19
	Pozyskanie	szt.	0	13	0	0	0	0	0	0	0	3	16
2020/2021	Stan	szt.	0	18	0	7	0	0	0	0	0	15	40
	Plan	szt.	0	10	0	0	0	0	0	0	0	4	14
	Pozyskanie	szt.	0	10	0	0	0	0	0	0	0	2	12
2021/2022	Stan	szt.	0	20	0	5	0	0	0	0	0	7	32
	Plan	szt.	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	4
	Pozyskanie	szt.	0	15	0	0	0	0	0	0	0	2	17
Stan docelowy 2022		szt.	0	18	0	0	0	0	0	0	0	5	23
2022/2023	Stan	szt.	0	20	0	4	0	0	0	0	0	10	34
	Plan	szt.	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Stan docelowy 2033		szt.	0	3,8	0	0	X	0	0	0	0	0	3,8

Tabela nr 30. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla saren w okresie 2014-2023

Sezon łowiecki	Ilość sarny	Jednostka											Razem
			149	150	163	164	179	180	181	197	198	216	
2014/2015	Stan	szt.	130	105	90	103	91	81	115	60	140	96	1011
	Plan	szt.	32	40	31	25	25	27	27	18	35	22	282
	Pozyskanie	szt.	26	40	33	25	25	33	27	18	37	28	292
2015/2016	Stan	szt.	130	140	95	101	95	90	120	65	130	105	1071
	Plan	szt.	30	45	29	25	24	34	27	25	39	25	303
	Pozyskanie	szt.	29	45	30	26	22	34	27	25	41	28	307
2016/2017	Stan	szt.	140	120	100	111	101	95	90	65	140	110	1072
	Plan	szt.	30	45	25	25	30	42	33	30	44	29	333
	Pozyskanie	szt.	29	51	28	25	29	41	33	32	25	32	325
Stan docelowy 2017		szt.	161	69	148	114	82	109	81	78	140	187	1169
2017/2018	Stan	szt.	150	120	110	116	90	90	90	70	140	105	1081
	Plan	szt.	28	45	25	28	30	38	26	33	49	35	337
	Pozyskanie	szt.	30	45	26	29	27	35	24	29	45	35	325
2018/2019	Stan	szt.	150	95	105	108	104	90	90	65	135	105	1047
	Plan	szt.	61	25	26	28	30	34	30	21	36	35	326
	Pozyskanie	szt.	47	26	26	28	27	32	30	21	36	35	308
2019/2020	Stan	szt.	160	94	105	102	98	80	86	65	135	105	1030
	Plan	szt.	50	25	34	28	29	28	20	26	34	35	309
	Pozyskanie	szt.	46	25	34	29	26	25	19	26	34	31	295
2020/2021	Stan	szt.	160	100	102	112	102	90	86	70	140	16	978
	Plan	szt.	60	29	31	40	41	34	20	25	40	35	355
	Pozyskanie	szt.	52	25	32	28	22	34	22	25	40	26	306
2021/2022	Stan	szt.	170	105	73	120	107	95	86	80	140	120	1096
	Plan	szt.	60	32	31	32	30	41	26	28	42	39	361
	Pozyskanie	szt.	61	32	31	31	52	36	25	28	42	36	374
Stan docelowy 2022		szt.	19	29	14	21	11	13	20	17	19	11	174
2022/2023	Stan	szt.	170	115	110	126	X	95	85	90	150	120	1061
	Plan	szt.	56	34	33	34	X	41	26	34	49	39	346
Stan docelowy 2033		szt.	2,1	2,5	1,6	2,2	X	1,7	2,0	2,2	2,1	1,5	17,9

Tabela nr 31. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla dzików w okresie 2014-2023

Sezon łowiecki	Ilość dzików	Jednostka	149	150	163	164	179	180	181	197	198	216	Razem
2014/2015	Stan	szt.	9	22	45	82	23	45	32	50	100	80	488
	Plan	szt.	12	30	62	60	20	50	40	35	65	90	464
	Pozyskanie	szt.	13	30	54	66	20	58	39	29	65	81	455
2015/2016	Stan	szt.	11	30	40	72	25	46	36	70	110	90	530
	Plan	szt.	14	32	62	66	25	70	60	70	115	100	614
	Pozyskanie	szt.	12	32	41	70	25	65	58	55	102	85	545
2016/2017	Stan	szt.	11	20	30	76	20	95	36	65	120	80	553
	Plan	szt.	16	25	45	66	26	66	60	60	100	100	564
	Pozyskanie	szt.	4	18	36	61	20	74	56	40	92	94	495
Stan docelowy 2017		szt.	40	17	37	29	20	27	20	20	35	47	292
2017/2018	Stan	szt.	8	11	30	45	20	34	30	10	50	50	288
	Plan	szt.	8	17	56	45	24	50	40	30	55	100	425
	Pozyskanie	szt.	9	23	56	73	42	74	67	42	81	93	560
2018/2019	Stan	szt.	8	4	7	6	5	5	4	5	9	9	62
	Plan	szt.	11	10	18	15	13	13	10	9	16	31	146
	Pozyskanie	szt.	16	15	26	23	24	46	17	26	46	85	324
2019/2020	Stan	szt.	8	4	7	6	5	5	4	5	7	9	60
	Plan	szt.	11	10	18	15	13	13	11	10	18	22	141
	Pozyskanie	szt.	28	28	47	53	60	65	44	69	98	128	620
2020/2021	Stan	szt.	8	4	7	6	4	5	5	5	8	15	67
	Plan	szt.	21	16	27	30	20	25	21	21	33	45	259
	Pozyskanie	szt.	42	21	54	47	35	61	50	44	106	106	566
2021/2022	Stan	szt.	8	3	7	6	4	5	4	5	8	9	59
	Plan	szt.	20	7	25	15	16	20	14	18	21	24	180
	Pozyskanie	szt.	22	20	41	39	23	50	48	31	74	103	451
Stan docelowy 2022		szt.	1	3	4	5	5	5	5	3	5	5	41
2022/2023	Stan	szt.	4	5	7	6	X	5	4	4	7	7	49
	Plan	szt.	10	8	23	15	X	20	20	10	19	18	143
Stan docelowy 2033		szt.	1	1	1	1	X	1	1	1	1	1	9

Analizę wykonania Wieloletniego Łowieckiego Planu Hodowlanego w powiązaniu ze szkodami oparto na danych liczbowych zawartych w Tabeli nr 32.

Tabela nr 32. Analiza wykonania Wieloletniego Łowieckiego Planu Hodowlanego w powiązaniu ze szkodami

Gatunek	Stan docelowy wg WłPH na lata 2007-2017		Stan osiągnięty po sezonie 2017/2022		Stan docelowy wg WłPH na lata 2017-2027		Stan osiągnięty po sezonie 2021/2022	
	zagęszczenie	liczebność	zagęszczenie	liczebność	zagęszczenie	liczebność	zagęszczenie	liczebność
Łoś	0,7	18	8	200	1,5	40	8	200
Jeleń	7	180	7	180	7	180	8	195
Daniel	0	14	3	60	0	43	2	57
Sarna	20	1169	18	1047	17	1054	18	1047
Dzik	5	292	1	62	5	57	1	62
Szkody od zwierzyny płowej	X		Powierzchnia zredukowana w ha		X	X	Powierzchnia zredukowana w ha	
20-40%	X		351,85		X	X	462,07	
Pow. 40%	X		93,43		X	X	126,40	
Szkody ogółem	X		445,28		X	X	588,47	

Populacja jelenia jest na stabilnym poziomie, niemniej obserwacje Nadleśnictwa są zbieżne z kołami łowieckimi i wskazują na niewielką tendencję malejącą. Ma na to wpływ położenie geograficzne rejonu hodowlanego - bariery w postaci miast, autostrad, które ograniczają przemieszczanie się chmar i napływ nowych z zewnątrz. Silny rozwój budownictwa developerskiego i jednorodzinne (szczególnie Obręb Dobrzejewice, ale nie tylko) zakłóca szlaki migracyjne i powoduje silną presję społeczeństwa na okoliczne lasy. W okresie grzybobrania drzewostany są silnie penetrowane przez ludzi, także przez mieszkańców województwa łódzkiego. W efekcie brakuje ostoi dla tego płochliwego gatunku. Na sytuację jelenia w nadleśnictwie ma także wpływ dynamicznie rozwijająca się od wielu lat populacja łosia i wilka. Łoś jest zwierzęciem wszędobylskim i bardzo aktywnym. Natomiast wilki wymuszają intensywne przemieszczanie się chmar jeleni, wzdłuż rzeki Wisły, bądź w wielkoobszarowe uprawy kukurydzy.

Prowadzone inwentaryzacje i obserwacje wskazują, że stany sarny są stabilne i właściwe. Niewielki spadek można powiązać z presją wilka. Niemniej wymaga to dalszej obserwacji, ponieważ sarna prowadzi bardziej skryty tryb życia niż miało to miejsce w latach ubiegłych. Szkody w uprawach leśnych (zgrzyzanie pączków) są regenerowane i nie powodują istotnie obniżenia jakości i zdrowotności sadzonek.

Niewielka populacja daniela nie wpływa znacząco na gospodarkę leśną i łowiecką nadleśnictwa. Sporadycznie pojedyncze osobniki lub małe chmary migrują z obszaru Nadleśnictwa Golub-Dobrzyń.

Pomimo intensywnie prowadzonego odstrzału dzika w ramach walki z rozprzestrzenianiem się groźnej choroby ASF, jest on nadal widoczny w łowisku. Z całą pewnością ma na to wpływ gospodarka rolna i jej wielkoobszarowa uprawa kukurydzy, buraków czy pszenicy. Warto wspomnieć, że w ramach programów PROW zostało na terenach wiejskich zalesionych dużo słabych klasowo gleb. W efekcie obszary upraw zostały poprzecinane 1-2 hektarowymi uprawami leśnymi i młodnikami. Dzikie znalazły tam ostoję, wychodząc w nocy na żer na okoliczne pola. W związku z powyższym obserwujemy mniejszą aktywność gatunku w zwartych kompleksach leśnych. Wpływa to niekorzystnie na ograniczanie szkodliwych owadów zimujących w ściółce. Dostępność pożywienia w postaci odpadków, ale i też dokarmiania przez ludzi spowodował rozwój populacji w terenach przyległych do Torunia i bezpośrednio w nim. Stało się to przyczyną wzrostu szkód w ogródkach działkowych i zieleńcach miejskich oraz zwiększenie ilości zdarzeń drogowych. Nie rozwiązany jest dotąd sposób inwentaryzacji i wykazywania plan/wykonanie tzw. dzików miejskich co jest poruszane na spotkaniach na linii PZŁ – Wojewoda. Reasumując dzik stał się gatunkiem silnie związanym z gospodarką rolną i miejską. W związku z powyższym oraz z zagrożeniami związanymi z chorobą ASF, należy dołożyć wszelkich starań, aby ograniczyć populację dzika.

Obowiązujące moratorium na łosia, spowodowało gwałtowny rozwój populacji w Nadleśnictwie Dobrzejewice. Prowadzone na początku operatu przez kilka lat inwentaryzacje metodą pędzeń próbnych udokumentowały wysokie stany gatunku obserwowane przez nadleśnictwo i koła łowieckie. W roku 2022 i 2023 inwentaryzację powtórzono w ramach współpracy RDLP Toruń z ZO PZŁ. Wyniki potwierdziły wcześniejsze obserwacje nadleśnictwa. Na wysokie stany łosia bardzo duży wpływ mają wymienione wcześniej wielkoobszarowe uprawy kukurydzy. Niemniej codziennym widokiem jest obecność chmar na przednówku w uprawach ozimych zbóż. Rosnąca skala zniszczeń oraz świadomość rolników w tym zagadnieniu, powoduje wzrost zgłaszanych szkód na uprawach rolnych, a co za tym idzie ilość postępowań odszkodowawczych prowadzonych przez pracowników nadleśnictwa. Brak prowadzenia gospodarki łowieckiej wobec łosia spowodował u niego zanik naturalnych odruchów unikania człowieka. W efekcie notujemy zgłoszenia mieszkańców osiedli, ogródków działkowych itp. odnośnie szkód i zniszczeń w ogrodach, sadach, trawnikach i ogrodzeniach. Łosie obserwowane są na drogach publicznych, w tym także na autostradzie A1. Zdarzenia drogowe z udziałem tego zwierzęcia kończą się poważnymi obrażeniami wśród kierowców i pasażerów, a także wypadkami śmiertelnymi. Rejestrowane przez nadleśnictwo ubytki zwierzyny, wskazują na duży udział łosi z połamanymi badyłami. Prowadzony od dwóch lat program demontażu grodzień spowodował wzrost szkód w uprawach i młodnikach, nie mniej był on konieczny ze względu

na fakt, że 2 metrowa siatka nie stanowi istotnej przeszkody dla tego gatunku. Dłuższa obserwacja dopiero potwierdzi, czy rozgrodzenia wpłynęły znacząco na rozproszenie szkód w drzewostanach.

Wilk obok łośia to kolejny przykład dynamicznego rozwoju populacji na terenie Nadleśnictwa. Prowadzone w latach wcześniejszych i obecnych inwentaryzacje metodą pędzeń wykazały rosnącą ilość tego gatunku. Drapieżnik chętnie poluje na zwierzęta gospodarskie. Spadek liczebności jelenia i sarny na terenie Nadleśnictwa można częściowo przypisać aktywności wilka. Brak gospodarki łowieckiej wobec tego zwierzęcia spowodował podobnie jak u łośi zanik naturalnych odruchów unikania człowieka. Obserwowany jest przy pracujących leśnych maszynach wielooperacyjnych oraz na terenach wiejskich i osiedlach domów jednorodzinnych. Rośnie ilość zgłoszeń do Nadleśnictwa odnośnie spotkań mieszkańców z wilkami w trakcie spacerów, biegania, jazdy rowerem itp. Wskazuje to na coraz większą penetrację terenów wiejskich, podmiejskich i miejskich przez drapieżnika.

Duża aktywność myśliwych w związku z odstrzałem dzików, ochroną upraw rolnych czy posiadaniem urządzeń obserwacyjnych termowizyjnych i noktowizyjnych przyczyniła się do ograniczenia kłusownictwa. Nie mniej nigdy nie przyjmowało ono dużej skali na terenie Nadleśnictwa.

Poważnym zagrożeniem dla prowadzenia gospodarki łowieckiej na terenie Nadleśnictwa jest intensywny rozwój szlaków komunikacyjnych i budownictwa mieszkalnego. Gminy Lubicz, Obrowo i Czernikowo stały się „sypialniami” Torunia. Od kilku lat dynamicznie rozwija się miasto i gmina Lipno oraz podwłocławska gmina Fabianki. Utrudnia to przemieszczanie się zwierzyny oraz wykonywanie polowania z zachowaniem przepisowych odległości do zabudowań. Działalność organizacji pseudoekologicznych, powoduje wśród społeczeństwa negatywne odczucia wobec myśliwych. Niszczony są urządzenia łowieckie i miejsca pamięci. Jednocześnie rosnące szkody w uprawach rolnych, sadach, ogrodach czy trawnikach powoduje wśród części mieszkańców wsi i miast lawinę skarg na bezczynność kół łowieckich i Nadleśnictwa.

12. Ochrona przyrody

Formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Dobrzejewice, wg stanu na dzień 23 sierpnia 2023 roku:

REZERWATY PRZYRODY

Lp.	Nazwa rezerwatu	Lokalizacja	Pow. [ha]	Akt utworzenia	Cel ochrony
1.	"Bór Wąkole im. Prof. Klemensa Kępczyńskiego"	Obręb Wąkole leśnictwa: Wąkole, Komorowo	46,88	Rozporządzenie nr 276/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 października 2001r.	Rezerwat utworzono w celu zachowania powierzchni leśnej boru z jałowcami na wydmach śródlądowych, ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Lp.	Nazwa	Powierzchnia w ha		Podstawa prawna	Cel ochrony
		ogółem	na gruntach N-ctwa		
1.	"Dolina Drwęcy"	56848,00	252,35	Rozporządzenie Nr 21/92 Wojewody Toruńskiego z dnia 10 grudnia 1992r.	Jest to największy obszar chronionego krajobrazu w województwie kujawsko-pomorskim. Został utworzony w celu ochrony środowiska wodnego i bytujących w nim ryb, a w szczególności pstrąga, łososia, troci, certy. Osobliwością środowiska faunistycznego Drwęcy jest minóg rzeczny.
2.	"Nizina Ciechocińska"	36814,00	13130,34	Uchwała nr XX/92/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku z dnia 15 czerwca 1983r.	Obszar ten jest położony w obrębie Kotliny Toruńskiej, stanowiącej fragment Pradoliny Wisły. Podstawą utworzenia obszaru chronionego krajobrazu jest ochrona unikalnych walorów mikroklimatycznych Uzdrowiska Ciechocinek i jego najbliższych okolic oraz ochrona piękna nadwiślanego krajobrazu.

OBSZARY NATURA 2000

Lp.	Nazwa obszaru	Powierzchnia [ha]		Podstawa prawna	Cel ochrony
		ogółem	na gruntach N-ctwa		
1.	"Dolina Dolnej Wisły" PLB040003	33559,00	537,20	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z dnia 21 października 2004 r.) Dz. U. 04.229.2313	Przedmiotem ochrony są tu gatunki ptaków wymienione w załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Dolina stanowi teren lęgowy dla około 180 gatunków ptaków, a także stanowi ostoje dla ptaków migrujących i zimujących.
2.	"Dolina Drwęcy" PLH280001	12561,60	0,23	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2007) 5403)	Obszar ważny dla ochrony bogatej ichtiofauny i mozaiki siedlisk związanych z doliną rzeczną. Drwęca wraz z dopływami jest ważnym korytarzem ekologicznym o znaczeniu krajowym.
3.	"Nieszawska Dolina Wisły" PLH040012	3891,73	495,23	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty	Obszar Nieszawskiej Doliny Wisły ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony lasów lęgowych i całej mozaiki siedlisk nadrzecznych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej, oraz związanej z nią fauny, w tym 6 gatunków ryb z Załącznika II

				składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)	Dyrektywy Rady 92/43/EWG (z minogiem rzeczny i reintrodukowanym łososiem atlantyckim).
4.	"Cyprianka" PLH040013	109,30	43,30	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)	Obszar obejmuje zespół torfianek i naturalnych dystroficznych zbiorników wodnych, które są jedynym znanym obecnie siedliskiem ryby - strzebli błotnej na terenie woj. kuj-pom., a największą znaną obecnie populacją tego gatunku w Polsce.
5.	"Włocławska Dolina Wisły" PLH040039	4763,80	520,07	Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)	Obszar ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony lasów łągowych i siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej oraz związanej z nią fauny. Obszar obejmuje część ekologicznego korytarza Wisły (priorytetowy dla ochrony w sieciach ACUNET i IBA)

POMNIKI PRZYRODY

Lp.	Gatunek	Lokalizacja	Powierzchnia [ha]		Podstawa prawna
			ogółem	na gruntach N-ctwa	
1.	kem "Zielona Góra"	Obręb Dobrzejewice leśnictwo Obrowo	2,79	2,79	Zarządzenie Nr 35/79 Wojewody Toruńskiego z dnia 19 grudnia 1979r.
2.	Dąb szypułkowy	Obręb Dobrzejewice leśnictwo Osiek			Zarządzenie Nr 46/80 Wojewody Toruńskiego z dnia 29 grudnia 1980r.
3.	Dąb szypułkowy	Obręb Dobrzejewice leśnictwo Brzozówka			Uchwała Nr III/22/06 Rady Gminy Lubicz z dnia 28 grudnia 2006 r.
4.	Dąb szypułkowy	Obręb Dobrzejewice leśnictwo Brzozówka			Rozporządzenie Nr 33/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 9 listopada 1998r.
5.	Skupisko dwóch dębów szypułkowych	Obręb Dobrzejewice leśnictwo Bielawy			Uchwała nr 812/18 Rady Miasta Torunia z dnia 22 lutego 2018 r.
6.	Grab pospolity	Obręb Wąkole leśnictwo Wylewy			Uchwała NR XXXIV/276/2022 Rady Gminy Czernikowo z dnia 19 stycznia 2022 r.
7.	Lipa drobnolistna (2 pienna)	Obręb Wąkole leśnictwo Dąbrówka			Uchwała NR XXXIV/276/2022 Rady Gminy Czernikowo z dnia 19 stycznia 2022 r.
8.	Dąb szypułkowy (2 drzewa)	Obręb Wąkole leśnictwo Dąbrówka			Uchwała NR XXXIV/276/2022 Rady Gminy Czernikowo z dnia 19 stycznia 2022 r.

ZESPOŁY PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWE

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Powierzchnia [ha]	Akt utworzenia	Cel ochrony
1.	"Jar przy Strudze Lubickiej"	Obręb Dobrzejewice leśnictwo Bielawy	3,78	Uchwała Nr XLV/537/06 Rady Gminy Lubicz z dnia 17 lutego 2006r.	Zespół położony jest w Lubiczu Dolnym i obejmuje teren o wyróżniającym się krajobrazie, rzeźbie terenu, ze zróżnicowaną szatą roślinną, w tym z roślinami chronionymi oraz siedliskami: grądu subkontynentalnego, lasu klonowo-lipowego, łągu wiązowo-jesionowego.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Lp.	Nazwa użytku	Lokalizacja	Powierzchnia [ha]		Podstawa prawna	Uwagi
			ogółem	na gruntach N-ctwa		
1.	"Zielona Kępa"	Obręb Wąkole leśnictwo Czernikowo	529,95	249,36	Rozporządzenie Nr 22/2006 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 lutego 2006r.	Wyspa na Wiśle ze względu na dużą powierzchnię oraz specyficzne położenie w korycie dużej rzeki przedstawia unikalne walory przyrodnicze. Wynikają one ze znacznego zróżnicowania środowisk, stanowiących mozaikę biotopów: zadrzewień łągowych, ziołorośli, muraw kserotermicznych, roślinności nadbrzeżnej i psammifilnej. Układ przestrzenny środowisk ukształtowały sezonowe i krótkookresowe wahania poziomu rzeki oraz rolnicze użytkowanie wyspy do lat 70. XX wieku i jego zaniechanie.
2.	"Opólnica"	Obręb Dobrzejewice leśnictwo Brzozówka	27,61	27,61	Uchwała Nr XXVIII/174/2005 Rady Gminy Obrowo z dnia 29 listopada 2005r.	Wyeksploatowane torfowisko porośnięte krzewami wierzby oraz zadrzewieniem olchowo-brzozowym. Obiekt ważny dla zachowania środowisk: śródleśnych bagien, torfowisk, zadrzewień, zbiorników

						wodnych, które mają znaczenie dla bytowania zwierzyny, przede wszystkim ptactwa wodno-błotnego.
3.	bagno	Obręb Dobrzejewice leśnictwo Obrowo	2,56	2,56	Rozporządzenia Nr 29/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 27 października 1998r.	Obiekt ważny dla zachowania środowisk: śródleśnych bagien, torfowisk, zadrzewień, zbiorników wodnych, które mają znaczenie dla bytowania zwierzyny, przede wszystkim ptactwa wodno-błotnego.
4.	bagno	Obręb Dobrzejewice leśnictwo Obrowo	18,22	18,22	Rozporządzenia Nr 29/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 27 października 1998r.	

OCHRONA STREFOWA ZWIERZĄT

Lp.	Gatunek	Powierzchnia [ha]		Akt utworzenia	Uwagi
		ogółem	na gruntach N-ctwa		
1.	Bielik	64,56	64,56	Decyzja Wojewody Kujawsko - Pomorskiego z dnia 1 sierpnia 2006, WŚiR.II.KLD.6631-1/24/06	Ochrona gatunkowa zgodnie z Załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.
2	Bielik	9,84	9,84	Decyzja Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 28 września 2020 r.. WOP.6442.22.2020.MP.2	Ochrona gatunkowa zgodnie z Załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

12.1. Zabiegi ochronne w szczególnie cennych obiektach przyrodniczych

REZERWATY PRZYRODY

Lp.	Nazwa rezerwatu	Zabiegi ochronne
	"Bór Wąkole im. Prof. Klemensa Kępczyńskiego"	2014 r.: Wizja terenowa z przedstawicielami Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w sprawie sporządzenie zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego" na okres 3 lat.
		2014 r.: Zarządzenie RDOŚ w Bydgoszczy w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego" na okres 3 lat z dnia 09.06.2014 r.
		2015 r.: Spotkanie z przedstawicielami RDOŚ w Bydgoszczy w sprawie ustalenia zabiegów ochronnych do projektu planu ochrony ww. rezerwatu przyrody oraz kosztów wykonania tych zabiegów.
		2015 r.: Montaż nowych tablic w rezerwacie przyrody.
		2015 r.: Zarządzenie RDOŚ w Bydgoszczy w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego" z dnia 14.12.2015 r. na okres 20 lat - obowiązuje do dnia 14.01.2036 r.
		2018 r.: Nadleśnictwo złożyło wnioski do RDOŚ w Bydgoszczy o oprysk rezerwatu przyrody „Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego” środkiem Dimilin 480SC w celu ograniczenia gąsienic brudnicy mniszki i strzygoni choinówki. GDOŚ Decyzją z dnia 01.06.2018 r. wydaje zezwolenie na oprysk. Oprysk wykonano w dniu 05.06.2018 r.
		Do końca grudnia 2018 r. Nadleśnictwo zrealizowało działanie ochronne dla rezerwatu przyrody "Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego" w oddz. 278h, 293b, 293c na pow. 46,30 ha polegające na usuwaniu czeremchy amerykańskiej poprzez karczowanie mechaniczne z wcześniejszym podkopaniem ręcznym. Działanie realizowane w ramach projektu: "Ochrona przyrody oraz ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo na terenie RDLP w Toruniu"
		2023 r. : Nadleśnictwo zrealizowało działanie ochronne dla rezerwatu przyrody "Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego" w oddz. 293c na pow. 5,62 ha - usunięcie części sosny i brzozy z drzewostanu - w miesiącach: styczeń - luty 2023 r.
		2023 r.: Nadleśnictwo złożyło wnioski do RDOŚ w Bydgoszczy o oprysk rezerwatu przyrody Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego" środkiem Foray 76B w celu ograniczenia gąsienic brudnicy mniszki. GDOŚ Decyzją z dnia 26.05.2023 r. wydaje zezwolenie na oprysk. Oprysk wykonano w dniu 28.05.2023 r.

OBSZARY NATURA 2000 - SOO

Lp.	Nazwa obszaru	Zabiegi ochronne
1.	"Dolina Drwęcy" PLH280001	2014 r.: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Olsztynie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001 (Dz.Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1180).

		2014 r.: Wniesienie uwag do projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych.
		2015 r.: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 21 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2016 r. poz. 191).
		2020 r.: Zgłoszenie uwag do projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska dot. obszaru ochrony siedlisk Dolina Drwęcy (PLB280001) z prośbą o wykreślenie błędnie zapisanych w załączniku nr 1 do rozporządzenia pkt.2) GRANICA DRUGIEJ ENKLAWY OBSZARU w kolumnie: Numer punktu załamania granicy - numerów od 181 do 187 wraz z współrzędnymi punktów załamania granicy oraz przesunięcie współrzędnych do granicy działki ewidencyjnej nr 410/1.
		2023 r.: Nadleśnictwo nie wniosło uwag projektu zmian planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001.
2.	"Nieszawska Dolina Wisły" PLH040012	2014 r.: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nieszawska Dolina Wisły PLH040012 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 813).
		2014 r.: Wystąpienie do RDOŚ w Bydgoszczy z propozycją lokalizacji tablic dla obszarów Natura 2000.
		2015 r.: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 26 października 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nieszawska Dolina Wisły PLH040012 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 3275).
		2017 r.: Zgłoszenie do RDOŚ w Bydgoszczy o zniszczonych tablicach w obszarze Natura 2000 Nieszawska Dolina Wisły w leśnictwie Osiek, oddz. 206g.
		2019 r.: Zgłoszenie przez Nadleśnictwo do RDOŚ w Bydgoszczy braku tablic w obszarze Natura 2000 Nieszawska Dolina Wisły w leśnictwie Brzozówka, oddz. 87a.
		2022 r.: Nadleśnictwo Dobrzejewice nie wnosi uwag do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dn. 1 sierpnia br. w sprawie obszaru Natura 2000 Nieszawska Dolina Wisły PLH040012.
		2023 r.: Zgłoszenie do RDOŚ w Bydgoszczy o zniszczonych tablicach w obszarze Natura 2000 Nieszawska Dolina Wisły w leśnictwie Brzozówka, oddz. 97a.
3.	"Cyprianka" PLH040013	2014 r.: Wystąpienie do RDOŚ w Bydgoszczy z propozycją lokalizacji tablic dla obszarów Natura 2000.
		2014 r.: Pogłębienie zbiornika wodnego w oddz.398d w leśnictwie Łochocin - zgodnie z Zarządzeniem nr 0210/29/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 września 2013 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Cyprianka PLH040013.
		2016 r.: Nadleśnictwo nie wniosło uwag do Projektu Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Cyprianka PLH040013

		<p>2017 r.: Nadleśnictwo wyraziło zgodę na działanie ochronne określone w zarządzeniu nr. 0210/20/2013 RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 27.09.2013 r. dot. Obszaru Natury 2000 Cyprianka w zakresie wzmocnienia populacji strzebli błotnej w oddz. 398d (leśnictwo Łochocin).</p>
		<p>2018 r.: Nadleśnictwo wyraziło zgodę na zrealizowanie działania ochronnego określonego w Zarządzeniu Nr 0210/29/2013 RDOŚ z dnia 27.09.2013 r. dla obszaru Natura 2000 Cyprianka dotyczącego wzmocnienia lokalnej populacji strzebli błotnej przez translokację do zbiornika wodnego w leśnictwie Łochocin w oddziale 398d oraz monitoring populacji ww. gatunku.</p>
		<p>2019 r.: Zgoda Nadleśnictwa na realizację działania ochronnego w obszarze Natury 2000 Cyprianka, polegającego na translokacji strzebli błotnej do zbiornika w leśnictwie Łochocin, w oddz.398d oraz monitoring populacji ww. gatunku.</p>
		<p>2020 r.: RDOŚ w Bydgoszczy poinformował o zrealizowanym działaniu z planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Cyprianka, dotyczącego oceny stanu populacji i siedliska strzebli błotnej.</p>
		<p>2022 r.: Zrealizowana ocena stanu populacji i siedliska strzebli błotnej w obszarze Natura 2000 Cyprianka przez RDOŚ w Bydgoszczy.</p>
		<p>2023 r.: Zgoda Nadleśnictwa na realizację działania ochronnego w obszarze Natury 2000 Cyprianka, polegającego na translokacji strzebli błotnej do zbiornika w leśnictwie Łochocin, w oddz.398d oraz monitoring populacji ww. gatunku.</p>
4.	"Włocławska Dolina Wisły" PLH040039	<p>2014 r.: Wystąpienie do RDOŚ w Bydgoszczy z propozycją lokalizacji tablic dla obszarów Natura 2000.</p>
		<p>2014 r.: Wykoszono łąki naturalne - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Wąkole, oddz. 191c, 191g.</p>
		<p>2015 r. Zgłoszenie do RDOŚ w Bydgoszczy uszkodzonych tablic - leśnictwo Wąkole, oddz. 208a.</p>
		<p>2015 r. Zgłoszenie do RDOŚ w Bydgoszczy uszkodzonych tablic - leśnictwo Wąkole, oddz. 190c, leśnictwo Łochocin - oddz. 408c, 424b.</p>
		<p>2015 r.: Wykoszono łąki naturalne - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Wąkole, oddz. 191c, 191g.</p>
		<p>2016 r.: Nadleśnictwo nie wniosło uwag do planów zadań ochronnych.</p>
		<p>2016 r.: Wykoszono łąki naturalne - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Wąkole, oddz. 191c, 191g.</p>
		<p>2017 r.: Wykoszono łąki naturalne - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Wąkole, oddz. 191c, 191g.</p>
		<p>2018 r.: Nadleśnictwo poinformowało RDOŚ w Bydgoszczy o zniszczonych tablicach na obszarze Natura 2000 Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Łochocin, oddz. 408c, 424b.</p>
		<p>2018 r.: Wykoszono łąki naturalne - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Wąkole, oddz. 191c, 191g.</p>
		<p>2019 r.: Nadleśnictwo zgłosiło uwagi do projektu planu zadań ochronnych - prośba o wykreślenie działki nr 2420, obręb Rachcin z załącznika nr 5. Nadleśnictwo nie posiada na tej działce siedliska naturalnego 6510.</p>
		<p>2019 r.: Zgłoszenie przez Nadleśnictwo do RDOŚ w Bydgoszczy braku tablic w obszarze Natura 2000 Włocławska Dolina Wisły w leśnictwie Łochocin, oddz. 408c, 424b. 409h.</p>

	2019 r.: Wykoszono łąki naturalne - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Wąkole, oddz. 191c, 191g.
	2020 r.: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 20 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Włocławska Dolina Wisły PLH040039 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 2698).
	2020 r.: Nadleśnictwo nie wniosło uwag do Zarządzenia RDOŚ w Bydgoszczy w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla wymienionego obszaru.
	2020 r.: Wykoszono łąki naturalne - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Wąkole, oddz. 191c, 191g.
	2021 r.: Wykoszono łąki naturalne - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Wąkole, oddz. 191c, 191g.
	2022 r.: Wykoszono łąki naturalne - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie - Włocławska Dolina Wisły - leśnictwo Wąkole, oddz. 191c, 191g.
	2022 r.: Nadleśnictwo Dobrzejewice nie wniosło uwag do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 grudnia br. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Włocławska Dolina Wisły.

OBSZARY NATURA 2000 - OSO

Lp.	Nazwa obszaru	Zabiegi ochronne
1.	"Dolina Dolnej Wisły" PLB040003	2014 r.: Wystąpienie do RDOŚ w Bydgoszczy z propozycją lokalizacji tablic dla obszarów Natura 2000.
		2015 r.: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB040003 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1184).
		2017 r.: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 5 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB040003 (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. poz. 2506).
		2017 r.: Nadleśnictwo nie wniosło uwag do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Gdańsku dotyczącego ustanowienia planu zadań ochronnych.
		2023 r.: Zgłoszenie do RDOŚ w Bydgoszczy o zniszczonych tablicach w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły w leśnictwie Osiek, oddz. 135c.

POMNIKI PRZYRODY

Lp.	Gatunek	Leśnictwo	Oddział	zabiegi ochronne
1.	kem "Zielona Góra"	Obrowo	153Bh	2021 r.: Nadleśnictwo zgłosiło do Gminy Obrowo o uszkodzeniu pomnika podczas przeprowadzonych prac w pasie drogowym.
2.	Dąb szypułkowy	Osiek	94c	2019 r.: Nadleśnictwo zgłosiło do Gminy Lubicz zły stan pomnika przyrody w leśnictwie Osiek - prośba o wykonanie zabiegu pielęgnacyjnego polegającego na obcięciu martwych i obumierających konarów oraz zwisających gałęzi.
				2020 r.: Realizacja ww. zadania przez Gminę Lubicz.
3.	Dąb szypułkowy	Brzozówka	97a	
4.	Dąb szypułkowy	Brzozówka	41a	
5.	Skupisko dwóch dębów szypułkowych	Bielawy	7a	2016 r.: Nadleśnictwo zaakceptowało wniosek Stowarzyszenia Kałdus o uznanie za pomniki przyrody dwóch dębów na terenie leśnictwa Bielawy, oddz. 7a.
				2018 r.: UCHWAŁA NR 812/18 RADY MIASTA TORUNIA z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody: leśnictwo Bielawy, oddz. 7a, Lel i Polel.
6.	Grab pospolity	Wylewy	81f	2022 r.: Uchwała Rady Gminy Czernikowo - Uchwała XXXIV/276/2022 z dnia 19.01.2022 r. w sprawie pomników przyrody: w leśnictwie Wylewy - Gb, oddz. 81f.
7.	Lipa drobnolistna (2 pienna)	Dąbrówka	118k	2022 r.: Uchwała Rady Gminy Czernikowo - Uchwała XXXIV/276/2022 z dnia 19.01.2022 r. w sprawie pomników przyrody: w leśnictwie Dąbrówka - Lp oddz. 118k.
8.	Dąb szypułkowy (2 drzewa)	Dąbrówka	121n	2022 r.: Uchwała Rady Gminy Czernikowo - Uchwała XXXIV/276/2022 z dnia 19.01.2022 r. w sprawie pomników przyrody: w leśnictwie dąbrówka - Db oddz. 121n.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Lp.	Nazwa użytku	Zabiegi ochronne
1.	Zielona Kępa	2020 r.: Nadleśnictwo zgłosiło do Urzędu Gminy w Czernikowie brak tablicy informującej o formie ochrony przyrody Użytek Ekologiczny "Zielona Kępa".
		2020 r.: Wstawienie nowej tablicy Użytek Ekologiczny "Zielona Kępa".
2.	"Opólnica"	2014 r.: Wniosek do Wójta Gminy Obrowo w sprawie pogłębienia i oczyszczenia zbiornika na terenie użytku ekologicznego "Opólnica".

OCHRONA STREFOWA ZWIERZĄT

Lp.	Gatunek	Leśnictwo	zabiegi ochronne
1.	Bocian Czarny	Czernikowo	2014 r.: Nadleśnictwo zgłosiło gniazdo bociana czarnego. Decyzja RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 05.09.2014 r. w sprawie strefy ochrony bociana czarnego w leśnictwie Czernikowo.
			2016 r.: Wstawienie tablic "Ostoja zwierząt nieupoważnionym wstęp wzbroniony".
			2019 r.: Likwidacja strefy, Decyzja RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 22.01.2019 r.
2.	Bielik	Czernikowo	2016 r.: Zgłoszenie do RDOŚ w Bydgoszczy braku tablic "Ostoja zwierząt nieupoważnionym wstęp wzbroniony".
3	Bielik	Osiek	2017 r.: Zgłoszenie do RDOŚ w Bydgoszczy braku tablic "Ostoja zwierząt nieupoważnionym wstęp wzbroniony".
			2019 r.: Likwidacja strefy, Decyzja RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 22.01.2019 r.
4	Bielik	Osiek	2020 r.: Nadleśnictwo zgłosiło nowe gniazdo bielika w leśnictwie Osiek, Decyzja RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 23.09.2020 r. w sprawie strefy ochrony bielika.
5.	Bielik	Obrowo	2022 r.: Nadleśnictwo zgłosiło do RDOŚ w Bydgoszczy nowe gniazdo bielika w leśnictwie Obrowo, 2023 – informacja o zasiedleniu, 2023 - zgłoszenie do RDOŚ celem wydania Decyzji o ustanowieniu strefy
6.	Bielik	Jankowo	2022 r.: Nadleśnictwo zgłosiło do RDOŚ w Bydgoszczy nowe gniazdo bielika w leśnictwie Jankowo, 2023 – informacja o zasiedleniu, 2023 - zgłoszenie do RDOŚ celem wydania Decyzji o ustanowieniu strefy

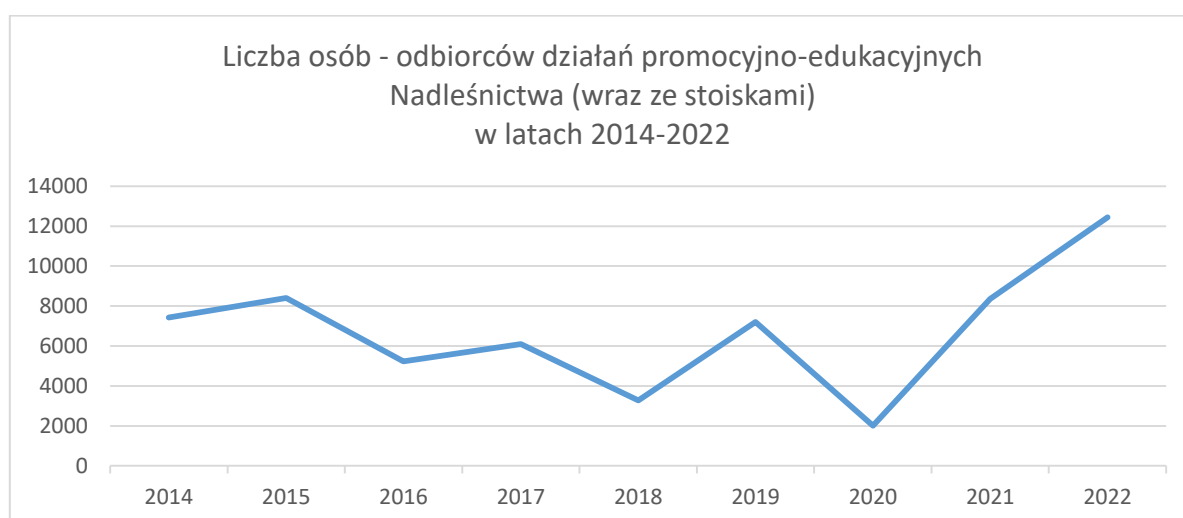
7.	Bielik	Wąkole	2022 r.: Nadleśnictwo zgłosiło do RDOŚ w Bydgoszczy nowe gniazdo bielika w leśnictwie Wąkole, 2022 – informacja o zasiedleniu, 2023 - zgłoszenie do RDOŚ celem wydania Decyzji o ustanowieniu strefy
8.	Bielik	Łochocin	2022 r.: Nadleśnictwo zgłosiło do RDOŚ w Bydgoszczy nowe gniazdo bielika w leśnictwie Łochocin, 2022 – informacja o zasiedleniu, 2023 - zgłoszenie do RDOŚ celem wydania Decyzji o ustanowieniu strefy

13. Edukacja i promocja

Edukacja Leśna w Nadleśnictwie Dobrzejewice prowadzona jest od wielu lat. W 1998 roku powstał pomysł a następnie obiekt powierzchni edukacyjnej w oparciu o Szkółkę Leśną „Bielawy”. Obiekt ten od momentu utworzenia cieszy się wielkim powodzeniem wśród dzieci i młodzieży toruńskich szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Średnia ilość odbiorców edukacji przekracza rozmiar 6 tys. osób rocznie (z uwzględnieniem lat pandemii) – Tabela nr 33. Nadleśnictwo, ze względu na sąsiedztwo z Toruniem, ma ogromne potrzeby budowania i utrzymywania dobrych relacji ze społeczeństwem (współpraca z licznymi podmiotami) jak również działań profilaktycznych o znaczeniu informacyjnym, edukacyjnym i wychowawczym. Wiąże się to z potrzebą dużych sił i środków, w szczególności, że na terenie nadleśnictwa trwa intensywna rozbudowa przyeśnych osiedli (tzw. „sypialnie dla Torunia”) oraz napływ ludności miejskiej na tereny wiejsko-leśne. Wiąże się to z częstymi incydentami związanymi z negatywnymi nastrojami społecznymi w stosunku do prowadzonej gospodarki leśnej.

Tabela nr 33. Zestawienie liczby osób/odbiorców działań promocyjno-edukacyjnych w latach 2014-2022 w Nadleśnictwie Dobrzejewice

Edukacja leśna prowadzona jest zarówno w formie zajęć terenowych jak i kameralnych.

W ramach prowadzonej działalności edukacyjnej nadleśnictwo organizuje bądź uczestniczy w różnego rodzaju akcjach, inicjatywach, wydarzeniach itp., są to m.in.:

- prelekcje i pogadanki dotyczące ochrony przeciwpożarowej i zasad zachowania się w lesie,
- akcje o zasięgu krajowym „SadziMy#”, „SprzątaMy#”, „Sprzątanie Świata” „Choinka za krew”,
- współpraca ze szkołami w opracowaniu autorskich programów edukacji ekologicznej, konkursów i pikników tematycznych, warsztaty edukacyjne dla nauczycieli.
- edukacja w sieci – oficjalny profil Facebook, kanał Youtube oraz strona internetowa,
- zajęcia z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi zarówno w punktach edukacji jak i w lesie,
- współpraca ze szkołami w realizacji tematów związanych z lasem i ochroną przyrody w ramach lekcji i kół przyrodniczych,
- prezentacje oraz pogadanki o lesie w przedszkolach i szkołach,
- współudział leśników w akcji „Dzień Ziemi” organizowanej przez szkoły i instytucje.
- stoisko Nadleśnictwa na różnego rodzaju wydarzeniach, festynach, dożynkach,
- współpraca z mediami np. audycje w telewizji regionalnej oraz artykuły w lokalnej prasie i radiu, (m.in. Radio Gra, PiK oraz TVP Bydgoszcz i TV Toruń, portale PozaToruń, TylkoToruń, Nowości)
- współudział w akcjach organizowanych przez różnego rodzaju instytucje i fundacje na terenie miejscowości z obszaru zarządzanego przez Nadleśnictwo Dobrzejewice,
- współpraca z miejscowymi szkołami i przedszkolami w organizacji konkursów przyrodniczo-ekologicznych dla dzieci i młodzieży, uczestnictwo w komisjach konkursowych o tematyce leśno-przyrodniczej, fundowanie nagród,
- współudział w organizacji imprez sportowych (głównie biegowych i nordic walking oraz rowerowych) na terenach Nadleśnictwa Dobrzejewice,
- na swoim terenie gościmy uczestników półkolonii odbywających się na terenie miasta Torunia,
- współpracujemy z „uniwersytetami trzeciego wieku”- zarówno prowadząc prelekcje w lesie jak i w ich siedzibach,
- organizacja akcji „Sadzenia lasu” dla lokalnej społeczności i firm,
- przekazywanie materiałów edukacyjnych do szkół i przedszkoli,
- pomoc leśników w utrzymaniu i dosadzaniu drzew przy szkołach i przedszkolach,

- współpraca w wydarzeniach organizowanych przez gminy, sołectwa, Ochotnicze Straże Pożarne i Koła Gospodyń Wiejskich.

W związku z toczącymi się pracami nad nowym Planem Urządzenia Lasu trwają równoległe przygotowania do opracowania nowego „Programu edukacji leśnej społeczeństwa na lata 2024-33”.

Przez kolejne lata planuje się utrzymać dotychczasowe punkty edukacyjne w Leśnictwach: Bielawy, Obrowo, Komorowo oraz Wąkole:

- **Powierzchnia edukacyjna w Gospodarstwie Szkółkarskim Bielawy**

Powierzchnia położona jest w granicach administracyjnych miasta Toruń, 300 m od przystanków komunikacji miejskiej, przy wielkim osiedlu mieszkaniowym „Rubinkowo” liczącym około 60 tys. mieszkańców. Szkołka leśna posiada miejsce wypoczynku składające się z: sali wykorzystywanej do celów edukacyjnych, wiaty, stołów wraz z ławkami, zielonej klasy, tablic edukacyjnych oraz miejsca do rozpalenia ogniska. Powierzchnia przygotowana jest jako powierzchnia dydaktyczna do edukacji przyrodniczo-leśnej dla grup zorganizowanych.

Fot. nr 9. Tablica edukacyjna przy zielonej klasie

Fot. nr 10. Miejsce na ognisko i urządzenia edukacyjne na szkółce

Fot. nr 11. Zielona klasa na szkółce

Wyposażenie sali znajdującej się na terenie szkółki w niezbędne urządzenia multimedialne - rozszerza ofertę nadleśnictwa w przedmiotowym zakresie. Edukacja „pod dachem” umożliwia prowadzenie zajęć bez względu na pogodę. Doskonałym miejscem do przybliżenia pracy leśnika jest położony przy szkółce las.

Fot. nr 12. Sala konferencyjna wykorzystywana jest także na cele edukacyjne

- **Ścieżka rowerowa w Leśnictwie Komorowo**

Trasa rowerowa pod nazwą „Flora i fauna naszego lasu”, to pętla przeznaczona na zwiedzanie lasu i aktywny wypoczynek z wykorzystaniem kodów QR w edukacji leśnej.

Ścieżka znajduje się na terenie leśnictwa Komorowo, w niedalekiej odległości od miasta Lipno (5 km od granic miasta). Przebiega przez drzewostany borowe Nadleśnictwa Dobrzejewice - zaczyna się i kończy przy leśniczówce. Trasa pozwala odkryć zatopiony w kompleksie leśnym, malowniczy i charakterystyczny obraz dla okolicy, z bagnami, borówczyskami, aromatycznymi borami, które przeplatają tereny rolne. Trasa wynosi 9 km. Podzielona jest na 12 przystanków, gdzie zdobędziemy informację na temat otaczającego lasu i gospodarki leśnej prowadzonej przez leśników. Jest to ścieżka gruntowa, więc zawiera miejscami także trudne piaszczyste nawierzchnie. Łączny przejazd trasy zajmie około 3 godziny.

Fot. nr 13. Kody QR na trasie ścieżki rowerowej w Leśnictwie Komorowo

- **„Zielony Zakątek”**

To punkt turystyczno – edukacyjny, zlokalizowany przy siedzibie Nadleśnictwa Dobrzejewice. Na terenie obiektu znajduje się wiata, miejsce na ognisko. "Leśny zakątek" położony jest w odległości 200 m od biura Nadleśnictwa. Wokół otacza go malowniczy bór. Punkt ten jest miejscem rekreacji, wypoczynku, ale i edukacji ekologicznej dla grup zorganizowanych.

Fot. nr 14. Wyposażenie „Zielonego Zakątka” w infrastrukturę turystyczną

- **Punkt edukacyjny Wąkole**

Powierzchnia zlokalizowana przy dworku, będącym siedzibą Leśnictwa Wąkole. Na terenie tym znajdują się ławki i stoły oraz park z różnymi gatunkami drzew i krzewów. Miejsce z kostki granitowej zapewnia bezpieczeństwo w organizacji ognisk na palenisku. Niedaleko przepływa malownicza rzeka Mień a lasy Leśnictwa Wąkole – są bazą do spacerów przyrodniczych z leśnikiem.

Fot. nr 15. Teren przed Leśniczówką Wąkole

14. Turystyka

Nadleśnictwo Dobrzejewice udostępnia las dla społeczeństwa głównie z myślą o wyprawach jednodniowych. Na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice nie ma miejsc biwakowych. Tak jak w pozostałych Nadleśnictwach w kraju, w 2020 roku został wyznaczony obszar Programu „Zanocuj w lesie”. Nadleśnictwo proponuje aktywne spędzanie czasu w lesie i oferuje do zwiedzania trasę ścieżki rowerowej w Leśnictwie Komorowo.

W trakcie ostatniego 10-lecia została m.in. wydłużona regionalna inwestycja drogowa w postaci trasy rowerowej biegnącej z Torunia do Osieka nad Wisłą – dalej do Obrowa i do Czernikowa wraz z nowymi miejscami wypoczynku. Nadleśnictwo Dobrzejewice udostępniło las – przesiekę po pasie p-poż wzdłuż drogi wojewódzkiej. Dzięki zastosowaniu naturalnej nawierzchni ścieżki, nie potrzebne było wyłączenie gruntów z produkcji. Według stowarzyszeń rowerowych jest to jedna z najlepiej przygotowanych ścieżek w regionie.

Na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice znajdują się także szlaki turystyczne powstałe z inicjatywy różnych instytucji (Tabela nr 33.) Przy dwóch głównych drogach asfaltowych zostały zlokalizowane miejsca postoju wyposażone we wiaty i stoły piknikowe. W 2023 roku, ze względu na podrzucanie śmieci komunalnych podjęto decyzję o likwidacji koszy na śmieci w tych miejscach. Są to:

- Miejsce postoju pojazdów w Leśnictwie Brzozówka, oddz. 30a;
- Miejsce postoju pojazdów w Leśnictwie Wylewy, oddz. 79c;
- Miejsce postoju pojazdów w Leśnictwie Dąbrówka, oddz. 142k;
- Miejsce postoju pojazdów w Leśnictwie Jankowo, oddz. 256a;
- Miejsce postoju pojazdów w Leśnictwie Wąkole, oddz. 202h;
- Miejsce postoju pojazdów w Leśnictwie Łochocin, oddz. 405m.

Wszystkie powyższe turystyczne lokalizacje można odnaleźć na mapie w Banku Danych o Lasach, klikając ikonkę "Mapy BDL" i wybierając mapę zagospodarowania turystycznego. Aplikacja jest dostępna, także na telefony komórkowe. Dane mapowe są na bieżąco aktualizowane. Podobne informacje turystyczne na temat szlaków, miejsc postoju, Programu „Zanocuj w lesie” na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice, można zasięgnąć z ogólnopolskiego, leśnego portalu czaswlas.pl.

Tabela nr 33. Wykaz szlaków turystycznych przebiegających przez tereny leśne Nadleśnictwa Dobrzejewice

Lp.	Kategoria obiektu rekreacyjno-wypoczynkowego	Nazwa obiektu rekreacyjno-wypoczynkowego
1.	Ścieżka dydaktyczna	Ścieżka rowerowo-dydaktyczna „Flora i fauna naszego lasu” Leśnictwo Komorowo
2.	Szlak pieszy	Szlak pieszy żółty: TORUŃ – RADOMNO
3.	Szlak pieszy	Szlak pieszy św. Jakuba: IŁAWA-TORUŃ
4.	Szlak pieszy	Nordic walking – Ścieżka po zdrowie
5.	Szlak rowerowy	Szlak rowerowy zielony: TORUŃ-RADOMNO
6.	Szlak rowerowy	Szlak rowerowy czarny: TORUŃ-DOBZYŃ nad Wisłą
7.	Szlak rowerowy	Wiślana Trasa Rowerowa
8.	Szlak rowerowy	Rowerowy szlak czerwony
9.	Szlak rowerowy	Pieszko-rowerowa trasa turystyczna: ZŁOTORIA-OSIEK – OBROWO, OSIEK-CZERNIKOWO

Na terenie lasów wokół Gospodarstwa Szkółkarskiego Bielawy w 2017 roku powstał w ramach porozumienia i budżetu obywatelskiego, kompleks do odpoczynku w lesie. Sześć kilometrów ścieżek pieszych, biegowych i rowerowych wraz z małą infrastrukturą taką jak ławki, kosze oraz siłownią zewnętrzną. Tak udostępniony las znajduje się tuż przy rondzie Olimpijczyków w Toruniu, gdzie mieści się pętla tramwajowa. To najliczniej odwiedzany fragment lasów Nadleśnictwa. „Lasek na Skarpie” (tak nazywają to miejsce jego bywalcy), znajduje się w Toruniu i bezpośrednio sąsiaduje z osiedlem „Rubinkowo”, w tym dzielnicą „Na Skarpie”.

W ramach umów zostały także wydzierżawione lasy gminom lub stowarzyszeniom – z przeznaczeniem na wypoczynek i rekreację – Tabela nr 34. Przy pomniku przyrody położonym w oddziale 94 –c w Leśnictwie Osiek, zwanym „Dębem Przemysłowców”, została w 2021 roku

postawiona tablica edukacyjno-turystyczna opisująca granicę zaborów (teren Gminy Obrowo). W trakcie usytuowania jest także druga tablica (teren Gminy Lubicz) - w ramach stosownych umów.

Podpisano także umowę na udostępnienie terenu w Gminie Lubicz (oddz. 14B –a -99, w Leśnictwie Brzozówka,) oraz trwają działania w celu udostępnienia terenu przy Jeziorze Dzikowo – oddz. 141 –g w Leśnictwie Osiek oraz miejsc pod tablice edukacyjne w oddziałach 139 –l, 145 –d, -p w Leśnictwie Osiek w ramach projektu o nazwie „Wiślana ścieżka historyczno-przyrodnicza” na terenie Gminy Obrowo.

Tabela nr 34. Obiekty/powierzchnie turystyczne na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice w ramach porozumień i umów z podmiotami zewnętrznymi

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja (oddział)	Leśnictwo	Gmina - lokalizacja	Partner
1.	„Ścieżka zdrowia z alejkami spacerowo-biegowymi w Kaszczorku”	cz. oddz. 12B-b, 12B-f, 12B-g, 12B-b, 12B-i, 12B-h, 12B-d, 12B-c oraz 12B-z	Bielawy	Miasto Toruń	Gmina Miasto Toruń
	„Rozbudowa ścieżki zdrowia w Kaszczorku”	cz. oddz. 12B-b, 12B-f, 12B-g, 12B-b, 12B-i, 12B-h, 12B-d, 12B-c oraz 12B-z	Bielawy	Miasto Toruń	Gmina Miasto Toruń
2.	„Ścieżka dydaktyczna spacerowo-rowerowa w Złotorii”	62 a	Brzozówka	Gmina Lubicz	Gmina Lubicz
3.	Prowadzenie działalności dydaktyczno-rekreacyjno-sportowej pt. "Tor motocrossowy w Lipnie".	339 f, b,-01, c-02, d-01, g-01, ~a, ~b.	Jankowo	Miasto Lipno	Stowarzyszenie MX Lipno
4.	"Powierzchnia edukacyjna"	169 n	Osiek	Gmina Obrowo	Gmina Obrowo

15. Lasy o zwiększonych funkcjach społecznych

W związku z wejściem w życie z dniem 01.09.2022 r. Zarządzenia Dyrektora Generalnego nr 58 z dnia 5 lipca 2022 roku, Nadleśnictwo Dobrzejewice, we współpracy z Zespołem Lokalnej Współpracy, wytypowało w 2022 roku obszary o zwiększonej funkcji społecznej. Są to w większości

lasy położone w Leśnictwie Bielawy pod Toruniem, ale także wzdłuż ścieżki rowerowej Toruń – Osiek nad Wisłą oraz w okolicy Lipna. Z wytypowanego obszaru 524 ha, obszar intensywnego oddziaływania społecznego zajmuje powierzchnię 160 ha, natomiast obszar zrównoważonego oddziaływania społecznego – 364 ha. Granice obszarów zostały przekazane Wykonawcy nowego PUL, celem uwzględnienia na mapach i opisie.

16. Infrastruktura techniczna

2014 rok
Zakup kosiarki L. Bielawy, L. Wąkole
Wyposażenie pomieszczenia socjalnego biuro
Budowa budynku gospodarczego L. Wylewy
Projekt dróg pożarowych
2015 rok
Modernizacja leśniczówki L. Brzozówka
Modernizacja budynku mieszkalnego Zawady 102B
Budowa przyłącza wodociągowego L. Wąkole
Modernizacja kancelarii L. Brzozówka
Budowa wiaty L. Wąkole
Zakup sprzętu komputerowego
Zakup licencji
Zakup radiotelefonów
Zakup rejestratorów
Zakup mebli do biura nadleśnictwa
Zakup samochodu pożarowego
2016 rok
Zakup równiarki drogowej
Zakup sprzętu komputerowego biura nadleśnictwa
Sprzęt techniczny na Szkółkę Bielawy
Wyposażenie kancelarii leśnictwa nadleśnictwa
Zakup mobilemapper GPS
Zamiana gruntów UG Lubicz
Zakup rozdrabniacza RBR
Zakup ławek betonowych
Utwardzenie placu Dąbrówka
Budowa leśniczówki Dąbrówka
Budowa budynku gospodarczego Dąbrówka
Modernizacja leśniczówki L. Czernikowo
Modernizacja budynku gospodarczego L. Czernikowo
2017 rok
Zakup samochodu dla Straży Leśnej
Zakup wyorywacza aktywnego -szkółka
Zakup kontenerów do sadzonek liściastych
Zakup kontenerów KP na śmieci
Wykonanie ogrodzenie cmentarza Bógpomóż

Modernizacja warsztatu N-ctwa
Wykonanie studnie odbioru wody Szkółka Bielawy
Modernizacja kotłowni kancelarii L. Osiek
Wymiana drzwi chłodni Szkółka Bielawy
2018 rok
Zakup sprzętu komputerowego
Zakup oprogramowanie dla biura nadleśnictwa
Zakup drukarek fiskalnych do leśnictw
Zakup kontenerów
Zakup kas fiskalnych
Zakup licencji exchange
Zakup drukarki kodów kreskowych
Zakup termowizora dla Straży Leśnej
Zakup zbiornika na paliwo do samochodu ciężarowego
Wykonanie alarmu w budynkach warsztatowych
Zakup wyposażenia warsztatu nadleśnictwa
Zakup stacji meteorologicznej Szkółka Bielawy
Zamiana gruntów UG Obrowo
Zakup palet do transportu sadzonek kontenerowych
Utwardzenie placu przy nadleśnictwie
Budowa pól zraszania Szkółka Bielawy
Budowa dróg wewnętrznych Szkółka Bielawy
Rozbudowa systemu nawadniania Szkółki Bielawy
Modernizacja budynku mieszkalnego L. Osiek
Modernizacja budynku gospodarczego L. Osiek
Budowa ogrodzenie leśniczówka L. Osiek
Budowa namiotu foliowego Szkółka Bielawy
2019 rok
Zakup stelaży do transportu sadzonki kontenerowej Szkółka Bielawy
Zakup palet do transportu sadzonek kontenerowych
Zakup rampy zraszającej Szkółka Bielawy
Zakup zamiatarki Szkółka Bielawy
Kontynuacja budowy pola zraszania Szkółka Bielawy
Kontynuacja budowa dróg wewnętrznych Szkółka Bielawy
Kontynuacja rozbudowy systemu nawadniania Szkółki Bielawy
Kontynuacja budowy namiotu foliowego Szkółka Bielawy
2020 rok
Zakup sprzętu informatycznego leśnictw
Zakup centralnego antywirusa, komputerów i urządzenia mobilnych
Zakup nowego sprzętu biuro N-ctwa-przełącz,serwer
Zakup kabin do wózków widłowych YALE
Wykonanie systemu alarmowego masztu p.poż. Gnojno
Zakup nowego sprzętu biuro N-ctwa
Budowa zbiornika zbioru wody deszczowej Szkółka Bielawy
Budowa zbiorników na gaz Szkółka Bielawy
Modernizacja masztu p.poż. Gnojno

Wykonanie ogrodzenia masztu p.poż. Gnojno
2021 rok
Zakup urządzeń turystycznych
Zakup palet do transportu sadzonek kontenerowych
Zakup lasów i gruntów z FL na podst.art.37ust.las
Zakup nowego sprzętu informatycznego
Zakup systemu kamer p-poż
Zakup pojazdu elektrycznego MELEX
Zakup wyciągu pary Szkółka Bielawy
Wykonanie podłączenia agregatu prądotwórczego nadleśnictwa
Wykonanie monitoringu CCVT nadleśnictwo
Wykonanie podłączenia nowej części szkółki do zasilania awaryjnego
Modernizacja budynku mieszkalnego Zawąły 102A
Budowa utwardzenia placu osada Zawąły
Budowa instalacji fotowoltaicznej- nadleśnictwo
Budowa instalacji fotowoltaicznej- nadleśnictwo warsztat
Budowa instalacji fotowoltaicznej- Szkółka Bielawy
2022 rok
Zakup lasów i gruntów
Zakup rampy zraszającej Szkółka Bielawy
Zakup ciągnika z osprzętem
Wymiana pieców L. Bielawy, L. Łochocin
Zakup terminala mobilny dla Straży Leśnej
Zakup licencji EMM
Zakup licencji antywirus
Zakup kontenerów na Szkółka Bielawy
Zakup klimatyzatorów do biura nadleśnictwa
Zamiana gruntów
Zakup drona
Wykonanie ogrodzenia osady Zawąły
Wykonanie ogrodzenia osady Dąbrówka
Wykonanie ogrodzenia instalacji fotowoltaicznej biuro
Wykonanie ogrodzenia instalacji fotowoltaicznej szkółka
Wykonanie systemu nawadniania trawnika przy biurze n-ctwa
2023 rok
Zakup ciągnika z osprzętem
Zakup przyczepy hakowej
Zakup samochodu administracyjnego
Zakup licencji UTM
Zakup terminala mobilnego dla Straży Leśnej
Zakup lasów i gruntów
Zakup nowego sprzętu informatycznego
Zamiana gruntów ze Starostwem Powiatowym w Lipnie
Zakup licencji Office
Przebudowa zbiornika ujęcia wody
Stacja ładowania pojazdów elektrycznych

Wymiana i przebudowa systemu pomp -Szkółka Bielawy
Podłączenie światłowodu do sali konferencyjnej Szkółka Leśna
Wykonanie dokumentacji projektowej nowej siedziby nadleśnictwa
Wykonanie monitoringu CCTV na Szkółce Bielawy
Instalacja oświetlenia OZE na Szkółce Bielawy
Wymiana pieca L. Wylewy
Wymiana pieca L. Dąbrówka
Wymiana pieca L. Wąkole Inż. nadzoru
Wymiana pieca L. Komorowo
Wymiana pieca L. Osiek
Wymiana pieca L. Czernikowo
Wymiana pieca Zawady 102 B

Na tym analizę gospodarki przeszłej zakończono.